

**CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI
ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ DOLJ**

REVISTA NAȚIONALĂ
PERSPECTIVE MODERNE ÎN
CONSILIEREA PSIHOPEDAGOGICĂ
ȘI TERAPIA LOGOPEDICĂ

Nr. 4/2024

Editura *GRAFIX*
Craiova, 2024

COORDONATORI:

Prof. dr. Mariana PĂDUREANU
Prof. Constanța Sorina DUMITRESCU
Prof. Simona Marilena CRĂCIUNESCU

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

Prof. dr. Mariana PĂDUREANU
Prof. Constanța Sorina DUMITRESCU
Prof. Simona Marilena CRĂCIUNESCU

Responsabilitatea pentru materialele publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Editura GRAFIX, România
Aleea 3 Popova, nr. 9, Craiova, Dolj
Tel.: 0763 356 496
edituragrafix@gmail.com

ISSN 2810 – 5370
ISSN-L 2810 – 5370

ROLUL FACTORILOR EDUCATIVI ÎN PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLenței ÎN ȘCOALĂ ȘI FAMILIE

Profesor consilier școlar Gabriela CĂLUȚOIU
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Complexitatea fenomenului de violență ne determină să vorbim nu doar despre violența în școală, ci despre violență în general. De cele mai multe ori, copilul ia primul contact cu violența în sânul familiei sale, extinzând apoi comportamentele violente și asupra altor persoane din mediul extra-familial (grup de prieteni, grădiniță, apoi școală). Pe de altă parte comportamentele violente învățate în mediul familial (de multe ori pe fondul neglijării copilului) se răsfrâng asupra membrilor familiei.

În apariția și manifestarea violenței sunt implicați diverși factori ca: familia, grupul de prieteni, școala, televizorul, calculatorul, ziarele etc., factori care pot împiedica manifestarea actelor de violență în momentul în care sunt foarte bine controlați și în momentul în care între aceștia există o relație de colaborare, în vederea controlării și stopării violenței.

Rolul deosebit de important în prevenirea și combaterea violenței îi revine familiei, aceasta fiind primul mediu în care se stabilește un anumit climat psiho-emoțional cu tipuri expresive de comunicare și acțiune în interior și în relațiile cu mediul. Familia constituie atât un mediu natural biologic, cât și socio-cultural, economic. Ea asigură satisfacerea unei game largi de trebuințe și aspirații (nevoi și așteptări ale membrilor săi).

Școala este a doua familie a copilului, este cea care îi receptează pe ceilalți, fiind următorul mediu în care copilul își va desfășura activitatea. Aici este și locul unde comportamentele violente sunt mult mai repede descoperite, copilul fiind supus unor cerințe și reguli specifice mediului educațional, cu care de multe ori se întâmplă să intre în conflict. Totuși, reușita în școală depinde și de familie, aceasta din urmă fiind cel mai important partener în educația copilului.

Familia este cea care cunoaște copilul cel mai bine fiind și cea care influențează și modelează personalitatea acestuia în ansamblu.

Putem astfel să concluzionăm că rezolvarea problemei violenței nu se poate realiza doar prin efortul comun al tuturor factorilor implicați în educație, dintre care cei mai importanți sunt familia și școala. Parteneriatul școală-familie are în acest context un rol foarte important. Colaborarea acestora poate porni de la simple discuții, ședințe, lectorate, serbări, lecții deschise până la vizite la domiciliul copiilor, moment în care se realizează o cunoaștere mai amănunțită a mediului de viață, dar se poate realiza și prin implicarea părinților în diverse acțiuni ale școlii.

Atâta timp cât cei doi factori educativi importanți, școala și familia se vor orienta spre același obiectiv, vor avea același deziderat, acela de a preveni și combate violența atât în școală cât și în familie, cu siguranță acțiunea celorlalți factori implicați în educație va fi nulă în ceea ce privește comportamentul violent.

Bibliografie

- Băban A., Consiliere educațională – Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere, Editura ASCR, Cluj – Napoca, 2010;
- Gabriela, Lemeni., Mircea Miclea, Consiliere și orientare – Ghid de educație pentru carieră, Editura ASCR, Cluj – Napoca, 2010.

FENOMENUL VIOLENȚEI ȘCOLARE

Profesor logoped Daniela CIOBANU

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Violența este o mare problemă a lumii contemporane. Presa scrisă sau presa vizuală, informează în permanență cu privire la diverse manifestări ale acestui fenomen. De la formele cele mai agresive precum războaiele ori crimele terifiante, bătăile, violurile, furturile, distrugerile de bunuri și până la cele mai puțin șocante, cum ar fi violențele verbale, toate acestea susținute de o abundență de imagini violente se perindă zilnic prin fața ochilor noștri. În acest context, apariția diferitelor forme de violență în mediul școlar pare aproape o fatalitate și devine adesea un lucru obișnuit, cu care oamenii coexistă fără măcar a mai sesiza pericolul.

La originea fenomenului violenței școlare se află o multitudine de factori. Școala însăși poate reprezenta o sursă a unor forme de violență și acest lucru trebuie luat în considerație în conceperea diferitelor programe de prevenire și stăpânire a violenței. Fenomenul violenței școlare trebuie analizat în contextul apariției lui. A gândi strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare înseamnă a lua în considerație toți factorii (sociali, familiali, școlari, de personalitate) ce pot determina comportamentul violent al elevilor. Școala poate juca un rol important în prevenirea violenței școlare.

Erik Debarbieux (1996) specialist în problematica violenței în mediul școlar oferă o definiție prin care surprinde ansamblul fenomenului violenței „violența este dezorganizarea brutală sau 13 continuă a unui sistem personal, colectiv sau social și care se traduce printr-o pierdere a integrității ce poate fi fizică, psihică sau materială. Această dezorganizare poate să se opereze prin agresiune, prin folosirea forței, conștient sau inconștient, însă poate exista și violentă doar din punct de vedere al victimei, fără ca agresorul să vrea să facă rău.”

Bullying-ul este un act comportamental repetat, îndreptat spre rănirea fizică sau mentală a unei persoane. De asemenea, el se caracterizează prin comportamentul unei persoane care încearcă să obțină supremația asupra altora. Cel mai ușor se poate observa această formă de violență în grupurile de copii. Școala este mediul în care se manifestă cel mai des luptele pentru putere. (Cine este cel mai de temut din clasă? Care este „gașca periculoasă”?) Cei care se ocupă cu astfel de comportamente de obicei îi lovesc pe cei din jur, îi fac de rușine, îi jignesc și le pun diverse porecle. A-i obliga pe alții să facă ceea ce nu doresc este un alt comportament adoptat de aceste persoane. Bullying-ul reprezintă o parte a unor forme de abuz, de la forma simplă de neglijare, la abuzul emoțional, fizic și sexual.

Comportamentul de agresare apare ca o modalitate de a face față propriilor lor probleme: pentru a obține atenția celorlalți, pentru a deveni populari, pentru a se simți importanți sau în control. Nu orice act agresiv trebuie să devină și violent; agresivitatea are o arie mai largă, dar o intensitate mai mică a manifestărilor decât violența. Bullying-ul se centrează mai mult spre indivizi, care pot fi băieți sau fete, spre cei care au mare nevoie de putere, de control. Victimele sunt cei care nu știu să facă față agresiunii, suferind adesea de depresie și stimă de sine scăzută. Fenomenul bullying are nevoie de strategii de intervenție specifice, de politica de tip „Toleranță zero”. În acest proces, agresorii și victimele se pot angaja în alte manifestări din ce în ce mai violente. Atât în actele violente, cât și în situații de bullying, elevii-victime se tem și refuză să mai vină la școală, suferă în urma unor pedepse fizice dure date în familiile lor. Cei care provoacă violența de tip „bullying” sunt acele persoane care nu primesc suficientă atenție, care doresc astfel să iasă în evidență, să braveze și acționează în consecință. Lipsa de afecțiune, de aprobare, de îndrumare, de feedback pozitiv, lipsa iubirii, neglijarea, încurajarea unor noi stiluri de viață, noi moduri de impunere, de a câștiga bani (droguri, prostituție, găști) sunt factori facilitatori pentru bullying. Nevoia de putere și de dominare fac din victimă o țintă, iar agresorii vor răni fizic, social sau emoțional pe ceilalți. De cele mai multe ori, cei care hărțuiesc, au fost hărțuiți (Crothers, L.M.&Levinson, 2004) sau sunt ei înșiși hărțuiți, de colegi, de familie. Bullying-ul afectează pe toți: pe victimele agresiunii pe agresor și pe observatori. Aceștia din urmă, observatorii, rămân calmi, prudenți, sensibili și nesiguri, cu o slabă încredere în sine, se cred mai slabi fizic decât colegii.

Agresorul nu-și dă seama cât de agresiv este, consideră că alții sunt mai agresivi decât el, are puține abilități de rezolvarea a conflictelor, îi place să domine, are o empatie scăzută pentru ceilalți. Victimele actelor de violență resimt frecvent un sentiment de furie, frustrare, umilință, izolare, disperare și suferă curent de răni. Victima F. Apărătorul pasiv-nu-i place bullying-ul însă nu se arată deschis să apere victima A. Agresorul B. Adeptul, scutierul – poate chiar să acționeze C. Suporterul activ- ia parte la bullying D. Suporterul pasiv –se pare că este acord cu bullying-ul însă nu se implică E. Spectatorul, observator neangajat 26 fizice, suferă mult mai mult de tulburări psihologice și somatice și riscă, de asemenea, de a nu mai fi interesate de școală, de a se pune în situație de eșec, de a-și pierde respectul de sine, de a fi deprimată, de a claca nervos și chiar de a se sinucide.

Efectele asupra victimelor bullying-ului se pot resimți chiar peste ani și ani, dacă problema nu este tratată cum trebuie. Traumele îi pot urmări toată viața, dacă aceștia nu vor decide să facă ceva împotriva acestora. Așa cum reiese și din studii, mulți copii aleg să nu mai frecventeze școala de frică, rușine. Ei preferă o absență, unui ochi umflat.

Strategii de rezolvare a conflictelor

Abandonul presupune retragerea fizică sau emoțională din conflict, în general de teama confruntării directe. În general, adoptarea acestei atitudini implică renunțarea la dreptul de a avea un cuvânt de spus. Este acceptabil să te retragi atunci când un conflict nu te privește, sau atunci când retragerea nu afectează cursul evenimentelor. Retragerea poate acutiza și mai mult un conflict. Uneori, prin retragere puteți dăuna cuiva sau puteți “da apă la moară” adversarilor. Câteodată ne retragem din dorința ca ceilalți să ne roage să revenim... Uneori putem fi dezamăgiți să constatăm că nu suntem atât de indispensabili!

Reprimarea este refuzul de a accepta existența unui conflict este un comportament la care recurgem din dorința de a avea liniște cu orice preț. Este bine să nu supradimensionăm un conflict minor și să nu ne lăsăm “duși de val”, însă atunci când conflictul este real singura soluție este să avem curajul să-i recunoaștem existența: mai devreme sau mai târziu el va ieși oricum la iveală!

Victorie/înfrângere. Acest stil este adeseori rezultatul tendinței inconștiente de a vă proteja de durerea eșecului. În strategia victorie/înfrângere se produce o etalare de forțe din care obligatoriu o parte iese înfrântă. Această strategie poate avea efecte întârziate: învinsul poate să nu suporte eșecul, revenind “în forță” după un timp. În plus, relațiile dintre părțile implicate vor fi cu siguranță iremediabil afectate. Învinsul de astăzi poate refuza să coopereze mâine...

Compromisul este o strategie care reclamă anumite capacități de negociator pentru ca fiecare să câștige câte ceva. El dă impresia de corectitudine, dar asta poate să nu fie suficient deoarece fiecare parte luptă pentru ceva mai mult. Dezavantajul compromisului este că în general una dintre părți va părea mai „mărinimoasă” dând celeilalte părți un sentiment de înfrângere.

Victorie/victorie Este strategia ideală, care nu presupune un învingător și un învins. Procesul de găsire a soluției poate fi mai lung și mai anevoios, însă cu siguranță relațiile se vor consolida, iar soluția va fi mai durabilă. Când ambele părți câștigă, ambele vor susține soluția, iar probabilitatea declanșării unor conflicte ulterioare va fi foarte mica.

Bibliografie

Sălăvăstru Dorina, *Violența în mediul școlar*. În: Ferreol, Gilles, Adrian, Neculau, *Violența. Aspecte psihosociale*, Iași, Editura Polirom, 2003.

Gittings, C (coord) *Guide pour la lutte contre la violence a l'ecole en Europe. Pour que acela change*, Consiliul European, 2004.

Jigău, M (coord.) *Violența în școală*, Institutul de Științe ale Educației, 2006.

FORMELE RĂSPUNDERII JURIDICE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE ACTELE DE VIOLENȚĂ, ÎN ȘCOALĂ ȘI ÎN AFARA SPAȚIULUI ȘCOLAR

Profesor consilier școlar Simona Marilena CRĂCIUNESCU

Profesor consilier școlar Constanța Sorina DUMITRESCU

Centrul județean de resurse și asistență educațională Dolj

Implicarea în activitățile de prevenire a comportamentelor violente este unul dintre obiectivele consilierii educaționale, având în centrul atenției elevul, indiferent de vârsta acestuia.

Aceste activități se desfășoară în cadrul mai multor proiecte și programe școlare și extrașcolare susținute cu sprijinul instituțiilor sau al organizațiilor nonguvernamentale care și-au manifestat interesul de a se implica în educarea copiilor și tinerilor.

Nevoia de conștientizare, prin campanii sociale, dar și de programe educaționale care să urmărească atât dezvoltarea unei culturi a non-violenței, cât și ameliorarea manifestării violenței în relațiile umane este prezentă pe agenda școlii noastre ca o modalitate de dezvoltare a unei comunități școlare în care comunicarea, siguranța și dezvoltarea personală a fiecărui elev să contribuie la formarea unor oameni valoroși.

De la mic la mare, am lucrat la promovarea comportamentelor prosociale.

Proiectul educațional **„Împreună spunem NU Bullying-ului!”**, inițiat de Centrul Județean de Resurse Educaționale Dolj a venit în întâmpinarea preocupărilor noastre de a face din mediul școlar un spațiu al prieteniei, comunicării, competiției. Obiectivul major al proiectului vizează conștientizarea necesității și importanței implicării active a copiilor - ca agenți ai prevenirii, identificării și abordării bullying-ului în școli. Repere tematice ale proiectului au vizat dezbaterile asupra temelor: „Ce este bullying-ul?”, „Cine este implicat în bullying?”, „Originea comportamentelor de bullying”, „Cum putem preveni și/sau face față bullying-ului?”.

În cadrul proiectelor educaționale **„Prevenirea și combaterea actelor de violență în mediul școlar”** și **„Managementul conflictelor în unitățile de învățământ preuniversitar”** inițiate de Centrul Județean de Resurse Educaționale Dolj și prin proiectul pentru prevenirea violenței fizice și psihologice **„La atitudine, spune stop violenței!”** derulat prin campania **„Școala în siguranță”** organizat de Inspectoratul de Poliție Județean Dolj - Biroul Siguranța Școlară, s-a urmărit conștientizarea elevilor claselor gimnaziale și de liceu cu privire la comportamentele care pot avea ca rezultat transformarea acestora în victime ale unor fapte antisociale. Elevii implicați în activități au înțeles importanța asigurării unui mediu de viață socială armonios, liniștit, sănătos

și sigur pentru întreaga comunitate, din care fiecare suntem parte. Activitățile au fost apreciate de elevi ca fiind foarte interesante. Elevii au considerat că au fost cele mai reușite activități din segmentul activităților extracurriculare și de orientare școlară și profesională.

Elevii au fost încurajați să participe la concurs după organizarea, la nivelul unităților de învățământ, a câte 2 sesiuni educativ - preventive, menite să mențină și să amplifice climatul educațional pozitiv, susținând performanțele educaționale ale elevilor. Abilitățile dobândite de către elevi s-au concretizat în realizarea unor materiale reprezentative pentru cele trei nivele educaționale.

Competiția a cuprins o probă pentru fiecare nivel de învățământ, constând în elaborarea unei povești terapeutice pentru ciclul primar, o hartă mentală pentru ciclul gimnazial, respectiv un regulament de ordine interioară, pentru asigurarea și menținerea unui climat educațional pozitiv și nonviolent pentru ciclul liceal. Proba de concurs a valorificat cultivarea empatiei ca metodă nonviolentă de soluționare a conflictului, nivelul de creativitate și originalitate, asimilarea conceptelor prezentate în cadrul sesiunilor educativ - preventive și capacitatea elevilor de a le generaliza și adapta în viața de elev și contribuția adusă în menținerea și amplificarea climatului educațional pozitiv.

În baza „*Protocolului de colaborare privind educația juridică*” la nivelul Ministrului Educației, Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Uniunii Barourilor, experți juriști ai Curții de Apel Craiova precum și a Metodologiei de organizare și desfășurare a activităților de educație juridică, aprobat prin **Protocolul de colaborare între INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN DOLJ și CURTEA DE APEL CRAIOVA, COLEGIUL NAȚIONAL „CAROL I”** desfășoară activitățile prevăzute în calendarul evenimentelor, și în acest an școlar s-au desfășurat activități extracurriculare care au vizat cunoașterea de către elevi a unor aspecte cu caracter general privind organizarea și funcționarea sistemului juridic din România. Prin exemple extrem de interesante și convingătoare, elevii au putut să identifice formele răspunderii juridice, atât în ceea ce privește actele de violență, în școală și în afara spațiului școlar, dar și consecințele consumului și traficului de droguri, traficul de minori și traficul de persoane. De mare interes a fost și prezentarea care a vizat comunicarea în spațiul public virtual, pericolele Internetului. Cunoașterea și înțelegerea drepturilor conferite de lege a reprezentat un obiectiv important al activității, atât din punct de vedere al orientării privind cariera, cât și din punct de vedere al asumării cu responsabilitate a acțiunilor pe care le întreprind elevii ca membri ai unei societăți.

Temele dezbătute în cadrul activității vizează- Comunicarea în spațiul public virtual- Delincvența juvenilă- Comportamentele de bullying -Prezentarea sistemului judiciar din România, formele răspunderii juridice în ceea ce privește actele de violență, în școală și în afara spațiului școlar.

Prin activitățile de educație juridică susținute de reprezentanți ai Curții de Apel din Craiova numeroși elevi de gimnaziu și liceu au identificat, în urma exemplelor oferite, principalele tipuri de infracțiuni și contravenții întâlnite în viața cotidiană a tinerilor, riscurile asumării unor acțiuni determinate de cercul de prieteni, influența anturajului asupra deciziilor. Modalitatea interactivă de comunicare, încurajarea la un dialog autentic și sportiv al prezentatorului/ facilitatorului, explicațiile și exemplele au asigurat o activitate foarte interesantă.

Nu în ultimul rând, este de menționat faptul că toate activitățile s-au desfășurat la Curtea de Apel din Craiova, iar faptul că elevii au putut să intre în instituție, să cunoască specificul activității judecătorului, grefierului, avocatului, au produs asupra elevilor un impact care să îi determine să analizeze cu atenție opțiunile de carieră dar și responsabilitatea acțiunilor. Activitățile au fost apreciate de elevi ca fiind foarte interesante. Elevii au considerat că au fost cele mai reușite activități din segmentul activităților extracurriculare și de orientare școlară și profesională.

Cu siguranță, ai fredonat până acum versurile lui RANDI din melodia VISĂTORI

(...) Cum ar fi să ai curaj să spui că-ți pare rău

Să lași tot, apoi să alergi spre visul tău(...)

Hai spune-mi, știi Un om a zis „Dacă vrei să vezi zile mai bune”

Tu fii schimbarea ce vrei s-o vezi în lume.(...)

Totdeauna elevii colegiului nostru au avut inițiativă, au explorat și au învățat că ,dacă începi să lucrezi, dacă te mobilizezi, vei reuși. Obiectivele proiectelor educaționale vor da rezultate.

Activitățile de consiliere educațională sunt aici, la îndemâna noastră, a tuturor. Și intenționează să își îndeplinească menirea și să susțină mesajul unui om înțelept: „ Fii bun de câte ori se poate. Și întotdeauna se poate”.

Obiectivele proiectelor vor da rezultate. Pentru că am analizat și am constatat că s-a redus frecvența comportamentelor agresive și tot mai mulți colegi sunt preocupați să-și dezvolte abilități de gestionare a situațiilor conflictuale și de creștere a asertivității.

Astfel de obiective au fost îndeplinite și în cadrul proiectului Erasmus + desfășurat de consorțiului coordonat de CJRAE DOLJ, ca urmare a aprobării a creditării ERASMUS+ cu numărul de referință 2022-1-RO01-KA121-SCH-000067983, în colaborare cu organizația EDU2GROW Portugalia și Asociația DOMINOU.

Activitățile de la cursul la care am participat în perioada 26.02-01.03.2024 în Larnaca , Cipru, au reprezentat o oportunitate valoroasă pentru dezvoltarea competențelor de predare

online, utilizarea metodelor atractive și inovative în clasă, în special pentru elevii proveniți din medii sociale dezavantajate. Toate acestea în scopul unei mai bune informări a comunității craiovene, cu privire la programul Erasmus+, creșterea interesului cadrelor didactice de a participa la stagii de formare internaționale, integrarea în procesul de predare- învățare a unor strategii noi, creșterea motivației de implicare a elevilor în diverse activități. De asemenea, toate aceste demersuri au fost realizate și în scopul oportunității altor cadre didactice/instituții școlare de a accesa programe Erasmus+.

Să nu faci nimic...

... Este întotdeauna un

răspuns GREȘIT!

EDUCAȚIA - SOLUȚIA CONTRA VIOLENȚEI

Profesor consilier școlar Dragă Valentina Violeta
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

MOTTO: „Educația este un vaccin contra violenței” E.J.Olmos

Titlul materialului meu este de fapt, concluzia la care am ajuns după experiențele trăite alături de copii, concluzie regăsită și la E.J.Olmos.

Violența umană este una din marile probleme ale societății contemporane.

Complexitatea fenomenului ne determină să vorbim nu doar despre violența în școală, ci și despre violență în general, dat fiind că între acestea există o legătură de determinare.

Exemple de tipuri de violență pot fi întâlnite zilnic, atât în spațiul public și privat, cât și în cel public instituționalizat, de exemplu, în școală.

Pe de o parte, de cele mai multe ori, copilul ia primul contact cu violența în cadrul familiei sale, extinzând apoi comportamentele violente asupra altor persoane din mediul extrafamilial.

Pe de altă parte, comportamentele violente învățate în mediul extrafamilial se răsfrâng asupra membrilor familiei. Elevii de azi sunt din ce în ce mai expuși în școală efectului „bullying”.

Prevenirea și diminuarea fenomenului violenței din școală prin activități specifice vârstei școlare, conștientizarea importanței relațiilor interumane bazate pe înțelegere și acceptare reprezintă un proces continuu, cu implicarea tuturor actorilor de la nivelul școlii și comunității.

Noi, cadrele didactice, încercăm zi de zi, prin diverse forme, să facem să dureze și să se manifeste permanent, starea de armonie, înțelegere, toleranță, prietenie, iubire.

Am desfășurat foarte multe activități, abordând toate formele agresiunii/ violenței, de la cea emoțională, verbală, fizică și cyberbullying.

Prin jocuri, dezbateri, ateliere de lucru, activități practice, colaje cu mesaje relevante, mandale, expoziții, lecturarea unor texte, mediatizarea unor cazuri reprezentative, concursuri sportive, prezentări media și ppt-uri aduc în primă linie relațiile elev- elev, elev-profesor, elev-părinte, cu toate problemele (îmbrânceli, intimidări fizice și verbale, jigniri, ceartă, injurii, hărțuire, etc)

Din dorința de a se afirma sau impune, copiii și adolescenții se manifestă violent, iar de cele mai multe ori anturajul dezvoltă între elevi spiritul competitiv, ce poate fi dus la extreme, apărând conflicte, unele grave.

De-a lungul acestui an, prin activitățile curriculare și extracurriculare planificate și desfășurate am adus entuziasm, interacțiune, bucurie în sufletul elevilor mei și nu numai.

Exercițiile și jocurile propuse ne-au permis exersarea gândirii și a unor deprinderi de cunoaștere și autocunoaștere, fiind un real mijloc de învățare, relaxare și distracție, socializare, exersare și exprimare.

„Cuvinte care înfloresc inimi”-exercițiu joc, test „Ești chiar tu un bully?”, metoda “Nu, mulțumesc!”, joc didactic muzical- „Scaunele muzicale”, „Merele” sunt doar câteva dintre cele mai solicitate și îndrăgite subiecte/ titluri ale elevilor mei.

Am fost surprinsă de sinceritatea și deschiderea copiilor, de exprimarea propriilor trăiri fără inhibiții, de înțelegerea situațiilor și empatia dovedită.

Discuțiile ce s-au conturat în jurul subiectului, au scos la iveală momente de bullying trăite / întâlnite în viața școlară, dar și extrașcolară.

Cel mai surprinzător lucru pentru mine a fost încrederea de a împărtăși din experiențele lor, de a recunoaște greșelile proprii și pe ale celorlalți, de a nu judeca, ci de a căuta împreună soluții de ajutor/ evitare/ corectare pentru viitor.

Activitățile au vizat și atins în mare măsură, următoarele obiective: identificarea și evaluarea dimensiunii fenomenului de violență în școală și în mediul proximal al acesteia, sensibilizarea tuturor actorilor școlii cu privire la sursele, cauzele și efectele fenomenelor de violență în școală, dar și elaborarea unei strategii la nivel instituțional privind ameliorarea fenomenelor de violență la nivelul școlii.

Copiii au îndrăgit activitățile de acest fel, precizând că au reușit să se cunoască, să se descopere, să se bucure de tot ce îi înconjoară, să-și stăpânească mai bine emoțiile, să fie mai uniți, să se tolereze, să fie o echipă.

Atașez câteva gânduri și impresii ale elevilor mei, după astfel de schimburi de bune practici.

„Cea mai frumoasă zi, pentru că am înțeles și nu am să mă mai supăr dacă mai și pierd câteodată” (Ianis)

„Activitatea de azi - rază de soare pentru mine” (Daria) „Chiar dacă mi-e frică de unele animale, nu am să le mai lovesc” (Darius)

„Acum știu de ce unii colegi mă evitau. Nu am să mai fiu supărăcios!”(Iustin)

„O zi –curcubeu” (Raisa), „Mulțumesc, Doamna! Nu am să uit aceste învățături! „ (Erika)

CONSECINȚELE VIOLENȚEI ASUPRA COPIILOR

ACTIVITĂȚI INTERACTIVE CU ELEVII

Profesor consilier școlar Alina Cristina DUJER
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Violența are multiple forme de manifestare: 1. violența psihică (inclusiv cea verbală/emoțională); 2. violența fizică; 3. violența sexuală. Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, cere statelor părți, în articolul 19, să protejeze copiii împotriva „tuturor formelor de violență fizică și emoțională”.

Abuzul asupra copiilor și adolescenților

Este vorba de abuz atunci când o persoană adultă se folosește de încrederea, inocența, dependența sau imposibilitatea de apărare a unui copil (fată sau băiat) sau adolescent, incluzând orice act prin care se produc vătămări corporale, tulburări psihologice, emoționale sau expuneri la situații periculoase sau percepute a fi periculoase de către copil.

Abuzul fizic reprezintă folosirea forței fizice asupra copilului sau traumatizarea neaccidentală a unui copil, indiferent de motivul acesteia, provocată sau îngăduită de către persoane ce au în îngrijire copilul; constă în administrarea de pedepse fizice, precum lovirea, rănirea, așezarea în genunchi, legarea, punerea la colț cu mâinile ridicate.

Abuzul emoțional (inclusiv cel verbal) se referă la comportamentul neadecvat al adultului cu efecte negative asupra personalității în formare a copilului; constă în respingerea, izolarea forțată, terorizarea, ignorarea, coruperea copilului, obligarea de a fi martor la acte de violență asupra unei persoane iubite, de obicei mama sau frați mai mici.

EFACTELE VIOLENȚEI ASUPRA COPIILOR

1. Amplificarea. Pedepsele blânde din copilărie tind să evolueze cu cât copiii cresc. O singură palmă la început se transformă în mai multe palme și apoi în bătaie în toată regula, ceea ce afectează copilul din ce în ce mai tare.

2. Încurajarea violenței. Chiar și o palmă nesemnificativă poartă mesajul că violența este răspunsul la conflicte sau la un comportament necorespunzător. Agresiunea naște agresiune. Copiii supuși violenței fizice sunt mai predispuși reacțiilor violente decât ceilalți copii (conflictele cu colegii de școală, intrarea în anturaje periculoase, violente în adolescență, violența față de partenerul de viață sau față de proprii copii).

3. Vătămările psihologice. Agresivitatea față de copii poate fi dăunătoare din punct de vedere emoțional. Violența asupra copilului poate genera traume care vor afecta dezvoltarea

ulterioară a acestuia; poate genera comportamente nesănătoase, deviate, alegerea unui mod de viață în concordanță cu tratamentul primit în familie. Familia este cea care trebuie să răspundă în primul rând nevoilor de securitate ale copilului, care se percepe pe sine ca fiind neajutorat într-o lume a „celor mari”. Familia este mediul în care copilul ar trebui să se simtă securizat, protejat, apărat, nu bruscăt și agresat. Un mediu familial sănătos din care trebuie să lipsească violența, asupra copilului sau altor membri ai familiei, este o condiție esențială pentru dezvoltarea echilibrată a copilului.

În plan emoțional apar tulburări emoționale precum : sentimente de frică și rușine, neajutorare și neputință, vinovăție, neliniște, tristețe și depresie, sentimentul de responsabilitate pentru propria familie, gânduri de sinucidere

În plan somatic pot apărea manifestări ca: dureri de cap, de burtă, altele, ticuri, bâlbâială, roaderea unghiilor, întreruperi ale somnului, enuresis

În plan comportamental cele mai frecvente indicii ale violenței domestice sunt : tulburări de atenție, hiperactivitate, agresivitate, dependența exagerată față de unul dintre părinți, izolare, preluarea unor responsabilități și roluri neadecvate vârstei

Ca dascăli și ca părinți e bine să descurajăm orice manifestare violentă și să aducem argumente pentru dezvoltarea unui comportament prosocial.

PROIECT „PREVENIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR”

-activități interactive de consiliere de grup-

Argumentul activităților pe tematica violenței domestice și a consecințelor ei asupra psihicului infantil:

➤ Educarea copiilor prin utilizarea pedepsei corporale conduce la dezvoltarea de atitudini și comportamente violente atât pe perioada copilăriei cât și mai târziu, în viața de adult.

➤ Copilul asimilează întotdeauna ceea ce vede și percepe de la modelele care îi populează viața. Deficiențele copiilor sunt o consecință a moștenirii emoționale și comportamentale a adulților. Frustrările, dificultățile de comunicare, incapacitatea relațională a adulților se răsfrâng asupra dezvoltării copiilor sub forma imitării comportamentelor adulte sau a răspunsului inadecvat față de comportamentele manifeste ale părinților.

➤ România este țară semnatară a Convenției ONU privind Drepturile Copilului și, începând din anul 2004, una dintre cele 17 țări din întreaga lume care a interzis prin lege aplicarea oricărei forme de pedeapsă fizică, rele tratamente sau tratamente umilitoare copilului (Art. 90 din Legea 272/2004 introdus la propunerea Salvați Copiii România)

Scopul activităților:

1. Înțelegerea rolului climatului familial asupra maturizării psihointelectuale și emoționale;
2. Identificarea celor mai frecvente surse ale conflictelor intrafamiliale;
3. Discriminarea nevoilor tinerilor în familie și percepția acestora asupra nivelului satisfacerii acestora;
4. Dezbaterăa efectelor unor stiluri parentale asupra psihismului infantil;
5. Respectarea drepturilor fundamentale personale ale copilului și ale oricărei persoane umane (*libertatea de expresie, opinie, integritate fizică, etc*);
6. Facilitarea exprimării atitudinilor și emoțiilor și a relațiilor interpersonale

Locul desfășurării:

Cabinetul școlar de asistență psihopedagogică

Resurse : dezbaterăa, mini-studiul de caz, sumarizarea, role-playing, exercițiul, chestionare, prezentare informații în format electronic

Scenariul activităților și tematica dezbaterilor interactive

Secvența 1. Unicitatea și fragilitatea ființei umane

-Dezbateră: elevii sunt rugați să enumere drepturi ale copiilor și ale oricărei ființe umane

Răspunsurile sunt consemnate pe flip-chart.

Rezultat: Elevii cunosc majoritatea drepturilor copilului și ale omului.

Secvența 2. Emoții pozitive, emoții negative în familie. Mini-studii de caz

Familia nefericită

-Se solicită relatarea –expunerea de către elevi a unor cazuri/ situații cunoscute din mass-media sau nemijlocit (copii ce au trăit evenimente traumatizante precum abuz fizic, violență domestică, carențe alimentare, etc);

-Ce emoții credeți că au experimentat copiii supuși acelor rele tratamente?

-Care sunt formele de sancționare ale părinților în cazul aplicării unor rele tratamente propriilor copii ?

-Identificați emoțiile/ trăirile copiilor dintr-o asemenea „familie nefericită”!

Răspunsurile sunt consemnate pe flip-chart.

Familia fericită

- Oricine își dorește o familie fericită. Există însă „rețete” ale fericirii familiale?

- Exercițiu în lanț: Relatați un eveniment deosebit trăit alături de familia voastră!

Asociați emoții pozitive acestor evenimente! Se realizează un listing la flip-chart.

- Identificați obligații și îndatoriri ale părinților!

Secvența 3. Simularea unor situații de conflict interpersonal familial

- Rol playing: elevii sunt rugați să identifice, relateze și apoi dramatizeze posibile scene conflictuale cotidiene din familia de apartenență;

- Aplicare chestionare în scopul depistării abuzurilor din familia de apartenență.

Rezultat: 1 din 6 elevi confirmă abuz emoțional (emoții de nesiguranță, autoritarism, neglijență activă, violență verbală); au fost identificați 5 elevi cu situații traumatizante în familia de apartenență. Toate cazurile identificate au fost apoi integrate în programe de consiliere individuală.

Secvența 4. Părinții mei – prietenii mei – confidenții mei

- Aplicarea de chestionare individuale „Cum comunic cu părinții mei?” în scopul investigării pattern-urilor parentale dominante și a afectivității domestice;

- Dezbateri: aspecte-cheie: Este un climat de siguranță și de încredere în familia mea? Mă valorizează suficient părinții mei? Ce riscuri apar în lipsa comunicării cu familia? Care sunt blocajele care mă împiedică să comunic cu sinceritate cu părinții mei?

- Se expun caracteristicile-cheie ale stilurilor parentale (stilul permisiv, stilul autoritar, stilul democratic);

- Dezbateri centrată pe următoarele aspecte:

- Ce stil aș putea asocia pentru familia mea?

- Ce pot eu face pentru a îmbunătăți relaționarea în familia mea?

Rezultat : elevii au conștientizat punctele slabe ale dialogului familial cotidian.

Secvența 5. Nevoile mele în lipsa părinților. Efectele imigrației asupra psihicului copiilor

- Exercițiu pe grupe: „Nevoile mele în lipsa părinților”, „Nevoile adolescenților” (grupe de copii proveniți din familii fără imigrație ocupațională a părinților) și „Nevoile mele” (grupa elevilor cu părinți imigrați temporar sau permanent).

- Sunt listate și apoi comparate nevoile identificate de cele 3 grupe de lucru, reliefându-se diferențele sensibile între nevoile neutru identificate și nevoile autopercepute sau, în mod dramatic percepute de elevii cu părinți imigrați.

Rezultat:

-în urma aplicării acestui exercițiu elevii au exersat capacitatea de empatie și de conștientizare a nevoilor personale;

- de asemenea, elevii au realizat necesitatea și importanța exprimării nemijlocite a afecțiunii față de membrii familiei.

În urma activităților desfășurate au rezultat următoarele informații:

1. Elevii au conștientizat consecințele psihologice ale unor privațiuni economice și culturale și ale climatului familial conflictogen asupra personalității;

2. 1 din 4 elevi trăiesc în familii rurale, cu un nivel socio-economic scăzut;

3. Au fost identificate semnificative situații (familii cu un climat conflictual), pe baza aspectelor semnalate de elevi : 1 din 6 elevi confirmă abuz emoțional; 5 elevi cu situații traumatizante în familia de apartenență, integrați apoi în programe de consiliere individuală;

4. Accesul la informare și cultură este scăzut în familia de apartenență rurală, decalajul cultural față de elevii din urban resimțindu-se mai ales la nivelul reprezentărilor și limbajului elevilor proveniți din mediul rural;

5. Gradul de implicare al familiei în educația copiilor este semnificativ mai redus în cazul elevilor din mediul rural;

6. Violența verbală este mai pronunțată în cazul copiilor din mediul urban (datorată socializării negative din grupurile de co-egali) și implicit, probabilitatea de a constitui un vector de agresivitate emoțională este mai mare;

7. Exercițiile au facilitat conștientizarea unor blocaje emoționale sau a unor curențe ale staturilor parentale, dar și identificarea unor modalități de îmbunătățire a relațiilor intrafamiliale.

Bibliografie

Ilut, P., *Valori atitudini si comportamente sociale – Teme actuale de psihosociologie*, Iași, editura Polirom, 2004, p.107-122.

Liiceanu, A., *Violenta umana: o neliniște a societății contemporane*, in Ferreol, G., Neculau, A. (coord.), *Violenta – Aspecte psihosociale*, Iași, editura Polirom, 2003, p.47-57.

PROIECTUL „MANAGEMENTUL CONFLICTELOR ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR”

Profesor consilier școlar Nicoleta-Adriana FLOREA
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

TIPUL DE PROIECT: județean

PERIOADA DE DESFĂȘURARE: anul școlar 2023-2024

ORGANIZATORI: - Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Dolj
- Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică Dolj

PARTENERI: - Inspectoratul Școlar Județean Dolj
- Inspectoratul de Poliție al Județului Dolj
- Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj

COORDONATOR PROIECT:

- profesor consilier școlar Nicoleta-Adriana Florea, CJRAE-CJAP

ECHIPA DE LUCRU:

✓ profesorii din rețeaua cabinetelor școlare de asistență psihopedagogică Dolj

GRUP ȚINTĂ:

✓ preșcolarii și elevii din unitățile școlare din județul Dolj, care implementează proiectul și părinții acestora;

✓ cadrele didactice din unitățile școlare participante la proiect.

BENEFICIARI:

✓ direcți: elevii, cadrele didactice, părinții.

✓ indirecti: școala, comunitatea.

SCOPUL PROIECTULUI:

✓ prevenirea și combaterea actelor de violență din mediul școlar.

OBIECTIVE:

✓ Consilierea elevilor, părinților și cadrelor didactice în scopul prevenirii și combaterii violenței din mediul școlar;

✓ Inițierea și derularea unor programe informativ-educative în scopul prevenirii violenței, în grădinițe și școli/ licee, prin intermediul profesorilor din cabinetele școlare de asistență psihopedagogică, în concordanță cu prevederile și principiile *Strategiei MECT cu privire la reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar*;

✓ Constituirea unui parteneriat între specialiștii participanți la program și părinți, vizând „educarea părinților” în spiritul disciplinei pozitive, nonviolente și implicarea acestora în prevenirea și combaterea violenței asupra copilului;

✓ Promovarea parteneriatului cu instituțiile cu responsabilități în prevenirea și combaterea actelor de violență;

✓ Promovarea bunelor practici prin organizarea unor schimburi de experiență între școlile participante la program.

ARGUMENT:

După anii ‘90, România a optat pentru democratizarea sistemelor economice și sociale, școala fiind unul dintre pilonii importanți ai schimbării. Accesul larg la mijloacele de informare, introducerea unei relative autonomii a școlii în raport cu oferta educațională, lărgirea participării la decizii privind educația prin contribuția tuturor actorilor educaționali (părinți, autorități locale, biserică, societate civilă) sunt doar câteva dintre schimbările care au condus la transformarea culturii școlare după anii ‘90. Totodată, acumularea tensiunilor sociale inerente perioadelor de schimbare economică și politică au adus transformări ale peisajului social, spațiu în care fenomenele de violență și-au făcut simțită mai acut prezența, difuzând și la nivelul altor instituții sociale, între care familia, dar și școala.

Violența școlară este doar una dintre manifestările violenței cotidiene. Dezbaterile privind relația între conceptul de „drept la siguranță” și mediul școlar au căpătat în Europa o dezvoltare continuă și constantă, cu diferențe de la țară la țară, devenind oficial o problemă politică în urma unei întâlniri a experților, organizată de Comisia Europeană la Utrecht, în anul 1997. Mass-media acordă din ce în ce mai multă atenție violenței, contribuind la conștientizarea și creșterea interesului public față de violența tinerilor, inclusiv față de violența școlară.

Guvernul, precum și societatea civilă au devenit sensibili la fenomenul violenței în mediul școlar, renunțându-se la stereotipul conform căruia școala este o entitate izolată, un spațiu social autonom, necorelat la dinamica socială, neafectat de conflictele și dificultățile cu care se confruntă societatea, în general. Școala este o parte integrantă a comunității largi, iar problemele cu care se confruntă ca instituție și ca mediu de formare a tinerilor privesc întreaga societate. Prevenirea violenței școlare este cel mai important aspect în răspunsul pe care societatea îl poate da acestui fenomen social.

Proiectul „*Managementul conflictelor în unitățile de învățământ preuniversitar*” își propune promovarea modelului ecologic de prevenire a violenței, conform căruia între factorii individuali și cei contextuali există inter-relații, iar violența este produsul nivelurilor multiple de

influență a acestora asupra comportamentului. Activitățile proiectului respectă principiile și recomandările generale formulate în cadrul *Strategiei MECT cu privire la reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar*, aprobată prin OMECT nr. 1409 din 29.06.2007.

RESURSE:

✓ **umane:** elevi, părinți, profesori în centre și cabinete de asistență psihopedagogică, cadre didactice, specialiști din instituțiile partenere.

✓ **materiale:** spații școlare, mijloace audio-vizuale, materiale consumabile, surse bibliografice de specialitate etc.

✓ **de timp:** anul școlar 2023-2024.

TEMATICA ORIENTATIVĂ A ACTIVITĂȚILOR:

- ☺ *Modalități de prevenire și combatere a violenței din mediul școlar;*
- ☺ *Mai este școala un loc sigur?;*
- ☺ *Forme și cauze ale violenței în mediul școlar. Perspectiva individuală, familială, școlară, mass-media*
- ☺ *Semaforul conflictelor;*
- ☺ *Greșeala;*
- ☺ *Deficiențele de comunicare - sursă a violenței în școală;*
- ☺ *Bullyingul – mit sau realitate?;*
- ☺ *Comportamentele și consecințele lor;*
- ☺ *Ce ne apropie?/ Ce ne desparte?;*
- ☺ *Disciplinarea pozitivă;*
- ☺ *Plicul cu fapte bune.*

DESFĂȘURAREA PROIECTULUI

Luna: septembrie

1. Tema activității: *Modalități de prevenire și combatere a violenței din mediul școlar*
2. Obiective:
 - prezentarea scopului, obiectivelor, etapelor și tematicii orientative a proiectului;
 - familiarizarea cadrelor didactice cu principalele metode și tehnici de lucru necesare implementării proiectului.
3. Conținut informativ:

- scopul, obiectivele, etapele și tematica proiectului „*Managementul conflictelor în unitățile de învățământ preuniversitar*”;

- informații cu privire la problematica violenței școlare;

- sugestii de activități ce pot fi derulate în cadrul proiectului ce vizează prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar;

- metode și tehnici de lucru cu elevii.

4. Metode: conversația euristică, exemplul, explicația, expunerea, ascultarea activă, exerciții în diadă.

5. Mijloace: calculator, video-proiector etc.

Nr. activități: 1

Luna: septembrie

1. Tema activității: *Mai este școala un loc sigur?*

2. Obiective:

- analiza mediului școlar, a sentimentului de securitate/siguranță pe care îl au elevii în incinta școlii;

- identificarea factorilor de disconfort fizic și psihic din mediul școlar;

- descrierea situațiilor conflictuale din unitatea școlară și a strategiilor utilizate pentru rezolvarea acestora.

3. Conținut informativ:

- informații despre factorii de disconfort fizic și psihic din mediul școlar;

- strategii utilizate pentru rezolvarea conflictelor.

4. Metode: brainstormingul, conversația euristică, exercițiul, exemplul, ascultarea activă.

5. Mijloace: fișe de lucru, folii de flipchart, markere etc.

Nr. activități: 1

Luna: octombrie

1. Tema activității: *Forme și cauze ale violenței în mediul școlar. Perspectiva individuală, familială, școlară, mass-media*

2. Obiective:

- identificarea formelor pe care le îmbracă violența în mediul școlar;

- analiza cauzelor violenței din școala de proveniență a elevilor;

- analiza reacțiilor elevilor, părinților și cadrelor didactice la diferite tipuri de conflict.

3. Conținut informativ: informații referitoare la formele și cauzele violenței din mediul școlar.

4. Metode: studiul de caz, conversația euristică, exercițiul, explicația, discuții în grup, ascultarea activă.

5. Mijloace: folii de flipchart, fișe de lucru, calculator, video-proiector, markere etc.

Nr. activități: 1

Luna: noiembrie

1. Tema activității: *Semaforul conflictelor*

2. Obiective:

- descrierea unor situații conflictuale pe care le-au întâlnit în diverse medii (școlar, extrașcolar, familial etc.);
- identificarea unor modalități de rezolvare a conflictelor;
- analiza eficienței modalităților de rezolvare a conflictelor.

3. Conținut informativ: informații despre tipurile de conflicte, modalitățile de abordare constructivă a unui conflict și consecințele rezolvării/nerezolvării conflictelor.

4. Metode: conversația euristică, exercițiul, exemplul, ascultarea activă.

5. Mijloace: fișe de lucru, folii de flipchart, markere etc.

Nr. activități: 1

Luna: decembrie

1. Tema activității: *Greșeala*

2. Obiective:

- identificarea formelor pe care le îmbracă violența în mediul școlar;
- analiza cauzelor violenței din școala de proveniență a elevilor;
- analiza reacțiilor elevilor, părinților și cadrelor didactice la diferite tipuri de conflict.

3. Conținut informativ: informații referitoare la formele și cauzele violenței din mediul școlar.

4. Metode: studiul de caz, conversația euristică, exercițiul, explicația, ascultarea activă.

5. Mijloace: folii de flipchart, fișe de lucru, markere etc.

Nr. activități: 1

Luna: ianuarie

1. Tema activității: *Deficiențele de comunicare - sursă a violenței în școală*

2. Obiective:

- identificarea comportamentelor specifice ascultării eficiente;
- exemplificarea manifestărilor ascultării/ nonascultării;
- analiza efectelor ascultării/ nonascultării.

3. Conținut informativ: informații sintetice despre comportamentele specifice ascultării eficiente, manifestările ascultării/ nonascultării și efectele ascultării/ nonascultării.

4. Metode: conversația euristică, exercițiul, jocul de rol, ascultarea activă.

5. Mijloace: fișe de lucru, folii de flipchart, markere etc.

Nr. activități: 1

Luna: februarie

1. Tema activității: *Bullyingul – mit sau realitate?*

2. Obiective:

- descrierea fenomenului de bullying;
- analiza rolului actorilor implicați în actul de bullying;
- identificarea modalităților de prevenire și combatere acestui fenomen.

3. Conținut informativ: informații despre fenomenul de bullying, actorii implicați – agresor, victimă, spectator/ martor, modalitățile de intervenție etc.

4. Metode: dezbateră, conversația, expunerea, explicația, exemplul, ascultarea activă.

5. Mijloace: folii de flipchart, calculator, video-proiector, markere, fișe de lucru etc.

Nr. activități: 1

Luna: martie

1. Tema activității: *Comportamentele și consecințele lor*

2. Obiective:

- prezentarea cazurilor unor minori privați de libertate;
- analiza consecințelor comportamentelor agresive, pornind de la cazurile întâlnite.
- explicarea reacțiilor la diferite tipuri de comportament.

3. Conținut informativ: informații despre infracțiunile comise de minorii privați de libertate.

4. Metode: conversația, exemplu, explicația, dezbateră, ascultarea activă.

5. Mijloace: folii de flipchart, markere etc.

Nr. activități: 1

Luna: aprilie

1. Tema activității: *Ce ne apropie?/ Ce ne desparte?*

2. Obiective:

- descrierea caracteristicilor comportamentelor asertiv, pasiv și agresiv;
- clasificarea reacțiilor la o situație negativă, în funcție de cele trei categorii de comportament;
- analiza consecințelor comportamentului asertiv, pasiv sau agresiv.

3. Conținut informativ: informații despre comportamentul asertiv, pasiv și agresiv și consecințele pozitive sau negative ale trei tipuri de manifestări comportamentale.

4. Metode: conversația euristică, exemplul, explicația, ascultarea activă.

5. Mijloace: folii de flipchart, markere, fișe de lucru etc.

Nr. activități: 1

Luna: mai

1. Tema activității: *Disciplinarea pozitivă*
2. Obiective:
 - prezentarea stilurilor parentale și stilurilor copilului;
 - identificarea barierelor care apar în comunicarea părinți-copii;
 - descrierea metodelor de educație nonviolentă care contribuie la disciplinarea copilului.
3. Conținut informativ: stilurile parentale și stilurile copilului, barierele care apar în comunicarea părinți-copii, metode de educație nonviolentă (disciplinarea pozitivă).
4. Metode: dezbateră, conversația euristică, exemplul, explicația, ascultarea activă.
5. Mijloace: folii de flipchart, calculator, video-proiector, markere, fișe de lucru etc.

Nr. activități: 1

Luna: iunie

1. Tema activității: *Plicul cu fapte bune*
2. Obiective:
 - prezentarea unor fapte bune realizate pe parcursul acestui an școlar;
 - analiza consecințelor comportamentelor pozitive ale elevilor;
 - analiza impactului pe care l-au avut asupra elevilor activitățile de consiliere pe tema prevenirii și combaterii violenței în mediul școlar.
3. Conținut informativ: informații despre consecințele comportamentelor pozitive și negative.
4. Metode: dezbateră, exemplul, explicația, ascultarea activă.
5. Mijloace: folii de flipchart, markere, fișe de lucru etc.

Bibliografie

xxx, OMECT nr. 1409/29.06.2007 referitor la „Strategia MECTS cu privire la reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar”;

Botiș Matanie, Adina; Axente, Anca, (2009), „Disciplinarea pozitivă sau cum să disciplinezi fără să rănești”, Editura A.S.C.R., Cluj-Napoca;

Jigău, Mihaela; Liiceanu, Aurora; Preoteasa Liliana, (2005), „Violența în școală”, Institutul de Științe ale Educației, București;

Jigău, M., coord., (2006), „Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice”, Editura Alpha, Buzău.

CONTROLUL EMOȚIILOR POATE PREVENI VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ!

Profesor consilier școlar Mirabela Elena GAGIU
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Violența este una din marile probleme ale lumii contemporane. O metoda prin care se poate controla un copil atunci când vine vorba de violenta este controlul emoțiilor și al furiei. Presa scrisă sau audiovizuală informează în permanență cu privire la manifestările diverse ale acestui fenomen. De la formele cele mai agresive, precum războaie ori crime terifiante, bătăi, violuri, furturi, distrugerii de bunuri, și până la cele mai puțin șocante cum ar fi violențele verbale, toate acestea susținute de o abundență de imagini violente, se prezintă zilnic în fața ochilor noștri. În acest context, apariția diferitelor forme de violenta în mediul școlar pare aproape o fatalitate și devine, adesea un lucru obișnuit, cu care semenii coexistă fără măcar a se mai sesiza asupra pericolului.

Cuvântul **violență** provine din latinescul **vis**, care înseamnă „forță” și care trimite la ideea de putere, de dominație, de utilizare a superiorității fizice, adică a forței asupra altuia.

Potrivit tezelor lui Freud asupra frustrării, s-a constatat ca violența este totdeauna urmarea unei frustrări și că o frustrare antrenează totdeauna un comportament violent

Violența afectează un număr mare de copii fără apărare prin diferite forme de privare, astfel ne referim la părinții sau persoanele care îngrijesc copilul într-un asemenea fel încât produc acestuia vătămări fizice sau emoționale într-un asemenea grad încât starea sănătății sale fizice și/sau emoționale precum și dezvoltarea sa sunt în pericol.

Atunci când vorbim despre violenta școlară nu putem să ne limităm doar la actele de violenta care cad sub incidența legii. Violenta școlară este un fenomen mult mai larg, ce trebuie evaluat cu ajutorul altor indici.

Astfel, Jacques Pain prezintă două tipuri de violenta în mediul școlar:

- *violentele obiective*, care sunt de ordinul penalului (crime și delict) și asupra cărora se poate interveni frontal.

- *violentele subiective*, care sunt violente mai subtile, de atitudine și care afectează climatul școlar.

Sunt incluse aici atitudinile ostile, disprețul, umilirea, jignirea, sfidarea, lipsa de politețe, absentele de la ore, refuzul de a răspunde la ore și de a participa la activități sau ceea ce unii autori numesc atitudini antișcolare.

O forma de violență extrem de răspândită în mediile școlare este violența verbală. Violența verbală nu este percepută în aceeași manieră de elevi și de profesori. Astfel elevii o minimizează în timp ce profesorii o supraevaluează.

Violența școlară trebuie determinată luând în calcul contextul și cultura școlară. Profesorii dintr-o școală pot propune grile de lectură a violenței în funcție de referințele lor culturale, dar și de normele interne de funcționare a instituției școlare. Violența perturbă grav mediul școlar, ea conduce la o deteriorare a climatului în școală, afectează raporturile elev-elev și elev-profesor și generează sentimente de insecuritate, de teamă, de anxietate, care influențează negativ dezvoltarea normală a elevului.

Există o mare diversitate a formelor de violență ce se manifestă în mediul școlar: de la violența verbală (injurii, amenințări, jigniri) la violențele fizice (lovituri, încăierări), degradări ale bunurilor (scris pe pereți, geamuri sparte, mobilier deteriorat), refuzul de a lucra, absentism, perturbarea cursurilor și până la furturi, agresiuni cu arme, violențe sexuale, consum de droguri. Este firesc ca în astfel de condiții unii elevi să se simtă amenințați și chiar terorizați de ideea de a merge la școală.

Tipuri de violență școlară la care sunt expuși elevii/profesorii

În mediul școlar, **elevii** sunt supuși următoarelor tipuri de violență: violență emoțională, vulgaritatea de limbaj, violență fizică din partea colegilor mai mari sau mai puternici, agresiunea părinților sau altor membri ai familiei, ca metodă de rezolvare a nemulțumirii față de copil; stres provocat de părinții cicălitari, de cerințele prea mari față de copii în legătură cu performanțele lor; critica și sancțiunile exagerate ce vin dinspre profesori, care nu-și cunosc suficient de bine elevii; violență stradală, escrocherii, șantaj din partea unor tineri fără ocupație, a găștilor de cartier, frustrarea datorată unor probleme de natură socio-economică; violuri, perversiuni sexuale, pornografie între elevi sau provocate de persoane din afara școlii.

În mediul școlar, **profesorii** sunt supuși următoarelor tipuri de violență: atitudini și limbaj trivial, vulgaritate din partea elevilor, agresivitate nonverbală, atitudini sfidătoare din partea elevilor sau persoanelor din afara școlii; vestimentație provocatoare, etalarea opulenței familiei, violență emoțională ostilitate în atitudini sau/ și agresivitate fizică; impolitețe, insulte, obraznicie, nesupunere, amenințări, reproșuri din partea elevilor; comentarii impertinente la observațiile profesorilor, părăsirea clasei în timpul activităților, gesturi care generează disconfort în interacțiunea acestora cu elevii și părinții, violență verbală, amenințări și chiar violență fizică din partea unor părinți.

CUM AJUNGE COPILUL VIOLENT ? Copiii imită acțiunile părinților lor, ale altor copii și ale eroilor din media, în special când acțiunea este recompensată și copilul admira și se identifică cu acel model. Cu cât un copil privește mai multă violență televizată, cu atât acceptă ca valid un comportament agresiv. Mai mult, copiii care privesc scene violente devin suspicioși și se așteaptă ca și alții să se poarte violent – o înclinație atribuțională care promovează

comportamentul agresiv. Un copil care s-a comportat agresiv privește programele cu violența de la televizor pentru a-si descărca vina și a-si descarcă agresiunea. Copilul se simte apoi mai puțin inhibat în a fi agresiv din nou.

CE VAD SI CE FAC COPIII? Deși scopul acestor programe nu este să învețe, copiii învață, pentru că ei totdeauna învață. Privitorii devin insensibili și încep să se identifice cu agresorii sau cu soluțiile acestora la diferite probleme. 50 % dintre copiii chestionați privesc la televizor singuri sau cu un prieten, dar nu împreună cu familia. Studiul a concluzionat că 66 % dintre programele pentru copii conțin violență, actele de violență rămânând nepedepsite, iar victimele violenței nu experimentează durerea. 46 % din violența TV identificată de studiu se petrece în desenele animate, programele pentru copii nu prezentau consecințele pe termen lung ale violenței și în 67 % din cazuri descriau violența într-o manieră umoristică. Copiii care sunt expuși la violență sunt mai predispuși decât alții să privească lumea ca pe un loc violent și să exagereze posibilitatea de a fi implicați într-un act agresiv. CE ESTE DE FĂCUT ? Funcția educativă a mass-mediei este vitală.

Parteneriatul familie-școală are în acest context un rol foarte important.

În practica școlară există mai multe modalități de colaborare a profesorilor cu familiile elevilor:

- ședințe cu părinții –cadru organizat al unor analize riguroase asupra influenței exercitate de diferiți factori, printre care și televiziunea asupra copiilor.

- lecțiile și serbările ținute în fața părinților permit familiei să vadă manifestările elevilor, rezultatele muncii lor, trăirile și comportamentul acestora; aceste activități vor fi urmate de analize bazate pe discuții sincere, stimă, cointeresare în obținerea eficienței maxime în educarea copilului.

- vizitele la domiciliul elevilor sunt momente în care se realizează o cunoaștere amănunțită a împrejurărilor de viață pe care le trăiește copilul. Acum pot fi discutate și probleme legate de prezența TV în viața sa.

Profesorul va afla care sunt motivele pentru care membrii familiei se uită la TV. Va face diferența între motivele de lungă durată și cele momentane (de exemplu ca alternativă pentru timpul liber sau comportamentul părinților).

De multe ori sunt lăsați să privească ore în șir desenele animate preferate. Acestea pot avea un rol educativ în dezvoltarea lor, însă de multe ori le influențează negativ comportamentul, deoarece în unele scene pot apărea imagini violente, un limbaj indecent sau acțiuni pe care copiii le vor face și ei.

Afilierea familială și prietenii se schimbă pe măsură ce individul se maturizează și trece prin diferite etape ale vieții. Școala ocupă o perioadă limitată de timp din existența noastră, în schimb, mass-media face parte din viața noastră zilnică și ne însoțește din copilărie până la moarte. Anume instituțiile mass-media au făcut ca specialiștii să vorbească azi, adesea cu groază,

despre o generație crescută și educată în fața televizorului. Efectele negative se resimt în infracțiunile comise adesea cu o violență feroce, de puști de 17–18 ani, care așa au văzut la televizor.

Ce soluții există pentru reducerea violentei?

- Programe care să îi ajute pe copii să dobândească autocontrolul și stăpânirea de sine.
- Programe care să îi învețe pe copii despre: controlul emoțiilor, al furiei, manifestarea empatiei, acceptarea de sine și a celor din jur, a diferențelor existente între propria persoană și restul lumii.
- Învățarea unor modalități de exprimare a furiei sau a nemulțumirii într-o manieră care să nu facă niciun rău celor din jur.
- Monitorizarea nivelului de violență la care este expus adolescentul.
- Exersarea unor tehnici de comunicare care să nu implice violență.
- Concentrarea atenției pe calitățile elevului și valorificarea acestora.
- Apelarea la psihologul sau consilierul școlar care poate stabili un program personalizat de intervenție atât pentru copilul violent, cât și pentru părinții acestora.
- Intervenții la nivelul clasei pentru reducerea violentei
- Programe la nivel de școală pentru prevenirea violentei, în care să fie implicați elevii și părinții acestora

Tipuri de intervenție:

- la nivel individual vs. la nivel de grup (familie, școală)
- prevenție vs intervenție pentru stoparea proliferării comportamentelor nedorite
- vizând victima vs inițiatorul actului de violență

Bibliografie

Păunescu, C., *Agresivitatea umană*, Editura Trei, 1995;

Păunescu, C., *Agresivitatea și condiția umană*, Editura Tehnică, București, 2001;

Rivers Ian, Duncan Ian, Besang E. Valerie, *Bullying. A Handbook for Educators and parents* 2007;

Șoitu, L., Hăvărneanu, C., *Agresivitatea în școală*, Iași: Editura Institutului European, 2001

Jigău. M și colab., *Prevenirea și combaterea violenței în școală*, Ghid practic pentru directori și cadre didactice, ISE, 2006

Neamțu, C. *Devianța școlară*, Editura Polirom, Iași, 2003;

ONG-URILE ÎN SPRIJINUL PREVENIRII VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI

Profesor consilier școlar Marijana Camelia IANOVICI

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Un subiect de interes actual este traficul de persoane. Alături de celelalte țări din blocul fost sovietic, România este o țară care a pierdut milioane de oameni în dauna nivelului mai bun de trai din vestul Europei. Din păcate, acest exod nu se produce fără victime. Pentru zeci de mii de persoane, visul unei vieți mai bune a devenit o momeală ce i-a făcut vulnerabili în fața traficanților de persoane. Plecați în căutarea unei vieți mai bune, multora dintre ei li s-au “vândut” promisiuni și speranțe false.

Mulți au fost recrutați de către bărbați și femei care promiteau “locuri bune de muncă” în Europa, care constau în: a lucra în construcții, a îngriji un vârstnic, a lucra în agricultură, într-un restaurant, bar sau hotel. Alora, care aveau probleme medicale, li s-a promis urmarea unui tratament sau a unor investigații medicale speciale. În alte situații, tinere femei au acceptat să plece în vacanță în străinătate, împreună cu prietenii lor sau au plecat cu partenerii în “afară” pentru a-și construi un trai mai bun.

În foarte multe dintre cazuri, persoanele care fac astfel de promisiuni, oferindu-se să “ajute” sunt oameni în care viitoarea victimă are încredere, sunt oameni respectabili sau de succes în comunitatea respectivă. Ei pot fi prieteni, vecini, cunoștințe, (foști) colegi de servici sau de școală, parteneri de cuplu, membri ai familiei acesteia. Ei vor prezenta povești frumoase, credibile și convingătoare, manipulând nu doar victima ci și familia acesteia să aibă încredere.

După ce ajung la destinație, speranțele acestor oameni urmează să se transforme într-o realitate întunecată, ei vor trebui să realizeze diferite activități împotriva voinței lor și în folosul exclusiv al aceluia care i-au “ajutat” – plătindu-le călătoria sau găsind acel loc de muncă. Ajutorul se transformă în datorie către recrutați, pe care victimele trebuie să o plătească muncind pentru cei care le exploatează. Datoria este fictivă și nu poate fi plătită niciodată.

De exemplu una dintre metodele actuale de recrutare este metoda așa-numită metodă “lover boy” sau în limba română “iubitul”, în care traficanții aleg viitoarele victime, una câte una, după ce petrec câteva luni cu o fată, spunându-i mai apoi că ar vrea să o ia în căsătorie. Ceea ce este mai rău în aceste cazuri este că ei pornesc prin a recruta fete cu vârsta de 12-13 ani, atunci când acestea sunt ușor de manipulat și de controlat.

Cauzele fundamentale ale traficului de persoane și ale exploatării sexuale în țările “sursă” sunt: sărăcia, lipsa de educație, șomajul, inegalitatea dintre sexe, corupția și discriminarea grupurilor etnice.

România continuă să se claseze pe o poziție fruntașă în topul traficului de persoane, în întreaga Europă....

În anul 2019, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane din România a raportat identificarea a 698 supraviețuitori ai traficului de persoane.

Este cunoscut faptul că supraviețuitorii descoperiți reprezintă numai un mic procent din numărul efectiv al traficului de persoane. Din cauza naturii ascunse a criminalității, este imposibil să se știe exact câți români sunt traficați și exploatați.

Din 2006, 18 Octombrie a fost declarată Ziua Europeană împotriva Traficului de Persoane și este marcată în toate statele membre UE.

Având în vedere că elevii de școală generală și de liceu sunt cele mai vulnerabile persoane în ce privește traficul de persoane, am considerat că este foarte importantă o astfel de discuție cu elevii.

Ca timp am ales „Săptămâna Altfel” pentru desfășurare activității, iar ca nivel de vârstă elevii de clasa a VII- a și a VIII-a din școală.

Ca partener de activitate am avut Asociația eLiberare care ne-a pus la dispoziție informații și materiale sugestive în domeniu.

„eLiberare” funcționează în București, România ca Asociația eLiberare și se ocupă cu prevenirea traficului de persoane și a exploatării sexuale în România. eLiberare este total focalizată asupra combaterii și prevenției traficului de persoane în România.

În realizarea activității am urmat structura pe 5 pași sugerată de Asociația eLiberare, după cum urmează:

„Pasul 1: Surprindeți-i!

Alegeți o temă care să atragă atenția din start. Poate câteodată pare o sarcină așa de greu de realizat având în vedere scepticismul și plictiseala elevilor, dar de fapt nu este. Secretul este să alegeți o temă cu un conținut educativ ridicat dar care să nu semene cu nimic din ceea ce au făcut până atunci la ore. O sugestie în acest sens este tema **traficului de persoane**. O prezentare a acestui subiect îi va informa, îi va educa și îi va proteja în viitor de alegeri greșite. În același timp, discuțiile despre sclavie, prostituție și muncă forțată le vor stârni curiozitatea, fiind probleme cu care se întâlnesc în viața de zi cu zi dar despre care, fiind un subiect tabu, cunosc prea puține.

Pasul 2: Faceți o mutare strategică.

Cu siguranță, ați ajuns să vă cunoașteți elevii. Știți care sunt orele în care energia lor este cea mai scăzută sau cea mai crescută. Gândiți în avans care este locul cu luminozitatea cea mai

scăzută, pentru vizionarea unui documentar sau cu luminozitatea cea mai bună, pentru a-i energiza pe elevi și a putea să-i implicați în dezbateri și discuții.

Pasul 3: Școala Altfel... trebuie să fie altfel!

Se știe că un preparat bun depinde de calitatea ingredientelor folosite și de măiestria bucătarului; același lucru se aplică și la pregătirea unei lecții. Este recomandat să folosiți informații educative de calitate bună alături de o abordare total diferită de cea pe care o folosiți de obicei. Schimbați atmosfera, tonul, aplicațiile, așezarea băncilor. Ieșiți din rutină și ajutați-i să nu se simtă „la lecție”.

Pasul 4: Descoperiți lumea lor!

De cele mai multe ori, vedem în tehnologie o problemă. Ea le distrage elevilor atenția de la ore, le ocupă timpul pentru teme și îi bombardează neîncetat cu informație de proastă calitate. Cu toate acestea, evoluția tehnologică este un fapt și „o comoară” a noii generații la care nu vor fi dispuși să renunțe prea ușor. O abordare înțeleaptă ar fi să ajungem la ei, pe căile lor. Folosiți uneltele de care dispuneți: site-ul școlii, pagina de Facebook personală pentru a îi informa pe elevi și a promova cât mai atractiv programul pe care îl organizați.

Pasul 5: Dărâmați zidurile!

Cu cât vârsta elevilor este mai mare, cu atât implicarea la ore și apropierea de profesori scade. Alegeți să prezentați povești de viață reale, din care elevii să învețe; uneori vor rezona cu cei din cazurile prezentate, iar acest fapt îi va determina să se implice mai mult.

Poate părea dificil să ajungeți la inima elevilor de astăzi și cu atât mai greu să le treziți setea de cunoaștere. Poate părea imposibil să îi țineți interesați și activi în săptămâna Școala Altfel dar totuși... cu o abordare interactivă, informală și o detașare de rutina școlară obișnuită, cu o temă neconvențională și cu o serie de resurse de calitate e posibil să ne atingem scopul propus – o lecție interactivă reușită. Dar ce părere aveți dacă ați atinge mai mult decât scopul propus...? În plus, i-ați educa, informa, proteja și i-ați pregăti pentru viață.”

Activitatea pe care am desfășurat-o cu elevii din școala mea s-a numit „Elevii spun, NU traficului de persoane!”

Informațiile și materialele furnizate de Asociația eLiberare mi-au fost de un adevărat folos în succesul preluării corecte a informațiilor de elevi, informații cu puternic impact emoțional.

Abordarea temei traficului de persoane elevilor este de actualitate și trebuie să se regăsească în tematica activităților extrașcolare sau de consiliere școlară deoarece consider că rolul profesorilor este unul important pe mai multe niveluri. În primul rând, profesorii intră des în

contact cu elevii și au o posibilitate imensă de a le aduce în atenție informații. În al doilea rând, profesorii pot fi un sprijin pentru acei copii ce și-au pierdut o parte din sprijinul și afirmarea de acasă, fie din cauza unui mediu abuziv, fie din cauza lipsei unui părinte.

Activitatea s-a realizat ca un dialog activ, copiii punând întrebări și manifestând empatie față de cazurile prezentate în filmele furnizate de Asociația eLiberare.

Bibliografie

www.eliberare.com -Școala Altfel – Captivați-i pe plictisiți!

IMPLICAREA COMUNITĂȚII ÎN PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI DIN ȘCOALĂ

Profesor consilier școlar Tatiana Camelia ISTUDOR
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Violența școlară este o problemă tot mai des întâlnită în școli cu repercusiuni negative asupra elevilor, profesorilor și a comunității. Programele de prevenire ar trebui să urmărească diminuarea factorilor de risc și dezvoltarea factorilor de protecție pentru ca elevii să poată face față acestui fenomen.

Strategiile de prevenire au rolul de a promova conștientizarea efectelor violenței asupra tinerilor și de a promova implicarea tuturor factorilor de decizie în adoptarea unor strategii viabile atât pe termen scurt cât și pe termen lung. O serie de programe de prevenire a violenței școlare au fost elaborate și puse în practică, constatându-se rolul lor pozitiv în prevenirea violenței și a comportamentelor violente în cadrul școlilor și nu numai.

Prevenirea violenței școlare este cel mai important aspect în răspunsul pe care societatea îl poate da acestui fenomen social. Sistemul educațional, deși dispune de autonomie, este o realitate socială ce se află în interacțiuni complexe cu societatea în general. De aceea, strategia de prevenire a violenței școlare nu poate fi o verigă izolată a prevenirii violenței generale; o asemenea strategie, atunci când este realistă și, deci, eficientă, are consecințe asupra societății la nivel general.

La nivel comunitar se pot întreprinde următoarele:

Inițierea unor programe de sensibilizare a comunității privind fenomenul de violență școlară (instituții responsabile: Inspectorate Școlare Județene, unități școlare, poliție, primărie, ONG-uri).

Dezvoltarea unor programe de prevenire a violenței școlare (cu susținerea financiară și/sau logistică din partea Primăriei, a Inspectoratelor Școlare Județene, a ONG-urilor, a poliției comunitare).

Dezvoltarea de parteneriate ale școlii cu alte instituții la nivel local - poliție, jandarmerie, autorități locale, ONG- uri etc. - pentru siguranța deplasării elevilor și pentru crearea unei vecinătăți lipsite de pericole privind integritatea fizică și psihologică a elevilor.

Diversificarea programelor de asistență socială adresate familiilor dezavantajate din punct de vedere socio-economic, categorie care prezintă un risc accentuat în manifestarea unor comportamente violente ale copiilor.

Dezvoltarea și aplicarea cadrului legislativ privind violența în general și cea direct legată de minori, în special, prin elaborarea de metodologii concrete de punere în practică a acestora.

Numeroase probleme și dezechilibre din activitatea școlară - fie că sunt de natură academică, socială sau emoțională - își pot găsi soluția într-o relație de încredere și într-o colaborare

eficientă între școală și familie. Acest parteneriat naște de asemenea oportunități extraordinare de progres pentru copii și susține crearea de comunități școlare sănătoase și dinamice.

MODURI PRIN CARE TEHNOLOGIA POATE AJUTA ÎN PREVENIREA BULLYING-ULUI ÎN ȘCOALĂ

1. Sondajele personalizate. Atât directorii de școli, cât personalul auxiliar cu rol administrativ sau profesorii pot lansa sondaje la nivel de școală sau de clasă pentru detalii punctuale sau decizii majore, asigurând astfel implicarea în mod egal a celor interesați direct.

2. Fișele de progres școlar oricând la îndemână. Acestea sunt un real sprijin pentru a monitoriza progresul unui elev pe parcursul unui an sau a mai multor ani. Oferă, de asemenea, o bază pentru tranziția dintre ciclurile școlare, dacă elevul rămâne în instituție mai mult timp.

3. Mesageria pe canal dedicat. Anunțarea părinților punctual, pe un canal dedicat, de diverse situații asigură o comunicare sigură și directă cu familia. Fără a mai apela la canale pe care se împletesc viața personală, divertismentul și progresul școlar, părintele poate astfel avea o privire clară asupra lucrurilor care contează în parcursul educațional.

4. Funcția foto-video. Pentru părinți, pozele și clipurile în care copiii lor preșcolari sau din clasele primare sunt principalii actori reprezintă, de multe ori, punctul culminant al zilei. Dacă într-adevăr o poză valorează cât o mie de cuvinte pe care copilul nu le poate spune despre ziua lui la școală, sau pe care educatorul nu are timp să le ofere fiecărui părinte în particular, vizualizând galeria media a clasei, un părinte își poate da seama de mediul în care își petrece copilul ore bune din zi, dacă acesta se integrează, e activ sau fericit.

Tehnologia singură nu va rezolva problema bullying-ului, dar poate fi parte dintr-o soluție sustenabilă laolaltă cu recomandările prezentate. Cu toate că evoluția tehnologiei, prin accesul la platforme digitale sau la Internet, contribuie într-o mare măsură la apariția bullying-ului, prin reglementarea utilizării acesteia la nivel de școală se poate crea un mediu pozitiv și incluziv în care toți elevii să se simtă în siguranță, iar părinții mai apropiați de ce se întâmplă în școală.

La un nivel macro, tehnologia poate contribui la dezvoltarea de campanii de interes public și materiale educaționale destinate direct părinților, cadrelor didactice, pentru a crește nivelul de cunoștințe ale adulților cu privire la prevenirea și intervenția situațiilor de risc.

Bibliografie

Adrian Neculau, *Violența. Aspecte psihosociale*, Iași, Editura Polirom, 2003.

Gittings, C (coord) *Guide pour la lutte contre la violence a l'école en Europe. Pour que acela change*, Consiliul Europei, 2004.

Ascuns la vedere – o analiză statistică a violenței împotriva copiilor, UNICEF, 2014.

MÂNUTELE BUNE ÎMBRĂȚIȘEAZĂ, ÎNCURAJEAZĂ, SE SUSTIN ȘI MERG MAI DEPARTE

Profesor consilier școlar Simona Talida MILICI
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Obiective:

1. Să dezvolte conștientizarea elevilor cu privire la diferitele forme de violență și la impactul acestora asupra individului și comunității.
2. Să ofere elevilor abilități practice pentru prevenirea și gestionarea conflictelor în mod pașnic și constructiv.
3. Să promoveze cooperarea, empatia și respectul reciproc.

Materiale necesare:

1. Fișe informative despre diferitele forme de violență (fizică, verbală și emoțională și consecințele lor).
2. Fișe de lucru pentru exerciții practice și jocuri de rol.
3. Post-it-uri și markere pentru activități de grup.
4. Video-uri relevante pentru ilustrarea temei.

Descrierea activității:

1. **Introducere (10 minute):** Discuție despre ce înseamnă violența și cum poate afecta mediul școlar și pe cei implicați. Folosiți exemple concrete și întrebări provocatoare pentru a stimula gândirea critică a elevilor.

2. **Explorarea diferitelor forme de violență (15 minute):** Distribuți fișele informative despre diferitele forme de violență și invitați elevii să le citească în grupuri mici. După aceea, discutați împreună despre informațiile prezentate și despre modul în care aceste forme de violență se pot manifesta în cadrul școlii lor.

3. **Exerciții practice pentru prevenirea și gestionarea conflictelor (20 minute):** Organizați mai multe exerciții practice în care elevii să învețe și să aplice abilități de comunicare non-violentă și rezolvare a conflictelor. Aceste exerciții pot include jocuri de rol, scenarii sau discuții în grup.

4. **Brainstorming pentru soluții (15 minute):** Invitați elevii să vină cu idei și strategii pentru prevenirea violenței în școală și pentru promovarea unui mediu pașnic și sigur. Utilizați post-it-uri pentru a înregistra ideile și pentru a crea un panou de sugestii pe care să-l afișați în clasă sau în holul școlii.

5. Concluzii și planuri de acțiune (10 minute): Încheiați activitatea prin încurajarea elevilor să-și exprime gândurile și sentimentele cu privire la tema violenței în școală și să propună idei pentru viitoarele acțiuni și intervenții. Încurajați implicarea activă a elevilor în promovarea unui mediu școlar sigur și pașnic.

Exemple de întrebări provocatoare care pot stimula gândirea critică a elevilor

1. Ce credeți că determină un elev să recurgă la violență în școală?
2. Ce diferențe există între violența fizică, verbală și emoțională în ceea ce privește impactul asupra victimelor și comunității școlare?
3. Cum ar putea implicațiile tehnologiei și a mediului online să influențeze comportamentul violent al elevilor în școli?
4. Cum pot părinții, cadrele didactice și comunitatea să lucreze împreună pentru a combate violența în mediul școlar?
5. Cum poate educația pentru empatie și respect reciproc să reducă incidența violenței la elevi?

Tipuri de violență (conform legii 217/2003, art 4)

a) **violența verbală** - adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare;

b) **violența psihologică** - impunerea voinței sau a controlului personal, provocarea de stări de tensiune și de suferință psihică în orice mod și prin orice mijloace, prin amenințare verbală sau în orice altă modalitate, șantaj, violență demonstrativă asupra obiectelor și animalelor, afișare ostentativă a armelor, neglijare, controlul vieții personale, constrângerile de orice fel, urmărirea fără drept;

c) **violența fizică** - vătămarea corporală ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, inclusiv mascate ca fiind rezultatul unor accidente, prin otrăvire, intoxicare, precum și alte acțiuni cu efect similar, supunerea la eforturi fizice epuizante sau la activități cu grad mare de risc pentru viață sau sănătate și integritate corporală, altele decât cele de la lit. e);

d) **violența sexuală** - agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hărțuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întreținerii unor relații sexuale forțate, viol conjugal;

e) **violența economică** - interzicerea activității profesionale, privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și

nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor, precum și alte acțiuni cu efect similar;

f) **violența socială** - impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ sau a locului de muncă, impunerea izolării, inclusiv în locuința comună, privarea de acces în spațiul de locuit, deposedarea de acte de identitate, privare intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar;

g) **violența spirituală** - subestimarea sau diminuarea importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, interzicerea dreptului de a vorbi în limba maternă și de a învăța copiii să vorbească în limba maternă, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile.

h) **violența cibernetică** - hărțuire online, mesaje instigatoare la ură pe bază de gen, urmărire online, amenințări online, publicarea nonconsensuală de informații și conținut grafic intim, accesul ilegal de interceptare a comunicațiilor și datelor private și orice altă formă de utilizare abuzivă a tehnologiei informației și a comunicațiilor prin intermediul calculatoarelor, telefoanelor mobile inteligente sau altor dispozitive similare care folosesc telecomunicațiile sau se pot conecta la internet și pot transmite și utiliza platformele sociale sau de e-mail, cu scopul de a face de rușine, umili, speria, amenința, reduce la tăcere victima.

Exerciții practice pentru prevenirea și gestionarea conflictelor

• Degețelele iertării. Se vor explica beneficiile iertării, apoi se va desena o mână. În palmă se vor scrie motivele pentru care este important să fim îngăduitori, pe fiecare degețel se vor nota moduri în care putem ierta pe cineva (ascult, sunt calm, vorbesc, iubesc, respir adânc, accept).

• Mica vrăbiuță le vorbește prietenilor. Copiii se vor așeza în cerc, cu un mic bol gol în mână, precum niște vrăbiuțe. Ca și cum ar fi o vrăbiuță, unul dintre copii, ia un pumn de orez și îl varsă în bolul unuia dintre colegi, apoi se așază lângă el și spune care este motivul pentru care i-l oferă. Apoi zboară către un alt coleg, pe care este puțin supărat, îl atinge cu ciocul (nasul) pe umăr și vorbește cu el spunându-i ceea ce îl supără, iar după aceea îi pune orez în bol. Apoi merge la locul său și întrebă: cine vrea să îmi vorbească? Ascultă persoana, iar după aceea îi oferă boabe de orez.

Bibliografie

- Legea 217/2003
- 30 de activități pentru gestionarea emoțiilor, editura DPH

COMUNITATEA, UN SPRIJIN REAL ÎN PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI

Profesor consilier școlar Viorica MIREA

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Secțiunea IV

Implicarea comunității în prevenirea și combaterea violenței din școală

„Am petrecut suficient de mult timp cu furia mea, până când aceasta mi-a mărturisit că adevăratul ei nume este suferință”

C.J. Lewis

Introducere

Putem afirma faptul că școlile au capacitatea de a deveni spații publice unde probleme ca violența să fie rezolvate în conformitate cu nevoile comunității. Asemenea școli ar deveni sisteme incluzive și democratice preocupate de justiție socială, de respectul pentru celălalt, de abordarea critică, egalitate, libertate, urmărirea binelui colectiv și ar promova o abordare din perspectiva „întregii comunități”.

Pentru ca aceste lucruri să se întâmple trebuie să fie încurajat, dezvoltat potențialul inovativ al școlilor, al profesorilor și al comunităților din jurul acestora; trebuie întărită încrederea comunităților în profesori și în școli și în acest sens primul aspect asupra căruia se va insista va fi consolidarea parteneriatului școală - familie. Profesorii au nevoie să poată reflecta asupra propriei lor experiențe de lucru, să comunice mai mult cu ceilalți colegi și cu întreaga comunitate; trebuie dezvoltate și capacitățile elevilor, ale părinților și ale altor factori implicați fie direct fie indirect în procesul educațional astfel încât aceștia să participe, să discute, să analizeze critic propria experiență cotidiană.

În acest context, școala, familia, comunitatea, își oferă sprijin reciproc în ceea ce privește asigurarea caracterului de prevenție și a managementului comportamentelor agresive, indezirabile.

Mulți copii manifestă probleme de gestionare a furiei, atât în mediul școlar cât și în viața de zi cu zi. Cu toate acestea, s-a observat faptul că atunci când sunt întrebați ce anume îi înfurie, copiii nu par să se poată concentra asupra problemei reale care îi deranjează. Prin folosirea activității “Cutia cu furie”, elevii își pot sonda și descoperi în mod autentic sursele reale ce dau naștere furiei și ulterior actelor de violență. Un alt obiectiv al acestei activități este acela al

intercunoașterii, al vulnerabilizării pozitive în scopul obținerii sprijinului necesar depășirii momentelor de furie. În egală măsură cu valoarea obiectivelor menționate anterior, această activitate ajută elevii să înțeleagă faptul că nu sunt singurii care se confruntă cu managementul emoțiilor, în acest caz al furiei. Elevii conștientizează faptul că în jurul lor sunt colegi ce s-au confruntat cu aceleași dificultăți și au reușit să le depășească. Acestea reprezintă modele de bună practică și o invitație la dialog, colaborare, cu scopul de a-și gestiona mai bine emoțiile.

Argument

Mesajul activității este acela că furia este un sentiment des întâlnit, pe care toți indivizii îl experimentează, îl trăiesc de-a lungul vieții. În continuare vom sublinia și ideea că uneori, oamenii nu știu și cum să gestioneze furia în mod corect și în aceste situații apar diverse comportamente distructive, așa cum este violența.

Dat fiind faptul că furia a devenit un sentiment atât de frecvent în rândul copiilor, este important ca noi să concepem moduri și tehnici care să le permită să-și exprime această emoție într-un mediu sigur atât pentru ei cât și pentru cei din jurul lor.

Prin utilizarea activității “Cutia cu furie”, fiecare elev are ocazia să spună cum se simte dar și să afle cum se simt colegii lui atunci când experimentează emoția furie. Nu există răspunsuri corecte sau greșite, fiecărui elev i se permite să vorbească liber, fără pedepse sau repercursiuni, despre situații, experiențe personale, legate de furie.

Descriere

Materiale necesare:

1. O cutie de carton
2. Carioci
3. Bețișoare de numărât/ scobitori
4. Cartoane tematice legate de furie

Mesajele scrise pe cartoanele tematice vor fi cele descrise mai jos. Fiecare elev va primi câte cinci mesaje cărora le va răspunde. Cartoanele cuprind afirmații pe care elevii trebuie să le completeze conform experienței și emoțiilor proprii.

4. Cartoane tematice legate de furie:

- 4.1. Mă înfurii de fiecare dată când ...
- 4.2. Mă înfurii ori de câte ori cineva ...
- 4.3. Îmi trece repede furia când ...
- 4.4. Următoarea dată când mă voi înfuria va fi când ...

- 4.5. Atunci când îmi arăt sentimentele de furie eu ...
- 4.6. Îți poți da seama că sunt furios/furioasă atunci când ...
- 4.7. Atunci când spun cuiva că sunt furios pe el mă simt ...
- 4.8. Atunci când păstrez furia în interior, eu ...
- 4.9. Cel mai bun lucru pe care pot să-l fac atunci când mă înfurii este ...
- 4.10. Câteva moduri în care îmi pot elibera furia fără a răni pe cineva sunt ...
- 4.11. După ce mă înfurii, eu ...
- 4.12. Un loc sigur în care mă pot înfuria este ...
- 4.13. Atunci când mă înfurii pe cei din familie îmi vine să ...
- 4.14. Atunci când mă înfurii pe prieteni îmi vine să ...
- 4.15. Atunci când cineva este furios pe mine îmi vine să ...
- 4.16. Un moment în care m-am bucurat că mi-am controlat furia a fost ...
- 4.17. Atunci când sunt furios și nu vreau să știe nimeni, eu ...
- 4.18. Sentimentele de furie apar mereu după ce ...

Proces

Pas 1 – Desenul, tehnică proiectivă

Profesorul îndrumă elevii în a realiza câte un mic simbol, un desen pe cutia de carton, desen care să exprime furia, așa cum fiecare o experimentează. Cutia de carton va trece pe la fiecare dintre elevii participanți la activitate și aceștia își vor exprima în mod proiectiv propria furie, prin intermediul desenului. În cutie sunt așezate cartoanele cu mesaje, pe care elevii le extrag de așa natură încât fiecare elev să răspundă unui număr de cinci mesaje. Această activitate are atât rol atât în spargerea gheții, cât și în a ajuta grupul să relaționeze și să capete o atitudine de deschidere în fața temei care nu este ușor de abordat. Desenul, ca tehnică proiectivă, va ajuta elevii să intre în contact cu sentimentul de furie.

Pas 2 – Completarea mesajelor tematice

Cele 18 mesaje se vor tipări fiecare în câte cinci exemplare, pentru a asigura o diversitate de răspunsuri fiecărei situații descrise în cartoanele tematice. Cartoanele se amestecă în cutia desenată de către elevi și fiecare dintre aceștia va extrage un număr de cinci cartoane cărora le va răspunde prin completarea afirmațiilor.

Pas 3 – Citirea răspunsurilor și feedback-ul grupului

Fiecare elev va citi pe rând ce a completat la cele cinci cartonașe tematice extrase. După ce citește completarea dată primului cartonaș, îl va așeza în fața lui pe bancă și va adresa clasei rugămintea: “Dacă și la voi este la fel, puneți lângă cartonaș un bețișor/scobitoare”. Elevii care

au experimentat măcar o dată ceea ce a completat colegul lor vor merge și vor așeza un bețișor/o scobitoare lângă cartonașul lui.

Rezultate benefice:

Ieșirea din izolare - în acest fel, elevul ce a dat răspunsul poate să oserve concret că nu este singurul care s-a confruntat cu un sentiment, o trăire, o experiență anume și că aceste lucruri reprezintă o preocupare și pentru o bună parte dintre colegii lui.

Fraternizarea – colegii au ocazia să cunoască și să înțeleagă sursa unor gesturi, acțiuni, emoții ale elevului, iar acesta poate să descopere în cei ce au experimentat aceleași trăiri ca el potențiali parteneri în procesul de schimbare.

Vulnerabilizarea – uneori furia este etichetată exclusiv ca și comportament negativ, de nedorit, rezultat al unui caracter urât, al lipsei de educație sau altor curențe. Având ocazia să dezvăluie ce se află în spatele acestui sentiment, elevul se vulnerabilizează pozitiv în fața colegilor, în sensul că acestora li se oferă o altă perspectivă a evenimentelor, perspectivă ce îi poate determina să își privească prietenul cu înțelegere, fără a-l acuza și să îl sprijine în procesul de schimbare. C.J. Lewis spunea “Am petrecut suficient de mult timp cu furia mea, până când aceasta mi-a mărturisit că adevăratul ei nume este suferință”.

Pas 4 – Transformarea

Profesorul asigură elevii de faptul că schimbarea este posibilă și oricând ne dorim acest lucru, cu efort personal și cu sprijinul celor de lângă noi, putem cu siguranță să reușim orice ne-am propune.

Elevii sunt invitați să se gândească cum pot transforma furia dintr-un izvor al violenței în energie creatoare, în suflu ce îi poate pune în mișcare spre rezultate pozitive, spre acțiune. În acest sens, cutia va trece din nou pe la fiecare dintre participanți, iar aceștia vor fi invitați să așeze în ea cele cinci cartonașe cu mesajele și bețișoarele primite de la ceilalți colegi.

În acest moment “Cutia cu furie” va fi transformată în „Cutia cu daruri”. Pentru acest lucru, fiecare elev este invitat să își ia câteva minute și să se gândească cum ar putea recadra, modifica, regândi răspunsurile date la afirmațiile din cartonașe, de așa natură încât rezultatul final să fie unul pozitiv iar furia să reprezinte un izvor de energie pozitivă, creatoare.

În final, fiecare elev va modifica desenul realizat inițial pe cutie, cel ce simboliza furia într-un simbol al vivacității, energiei creatoare, acțiunii. Această acțiune finală are un sens metaforic, simbolic și îi ajută pe elevi să conștientizeze, într-un mod plăcut, posibilitatea de a produce schimbarea și totodată frumusețea schimbării.

Bibliografie

1. Chevalier J.J., A.Geerbrant, (1994), Dicționar de simboluri, Ed. Artemis, București
2. Chodorow J., (1997), Jung on active imagination, Princeton Univ. Press, New Jersey
3. Burns, G. (2011). 101 povesti vindecătoare pentru copii și adolescenți. Folosirea metaforelor în terapie. București: Trei.
4. Evans, K. & Gilbert, M.(2014). Introducere în psihoterapia integrativă. Un model relațional integrativ al psihoterapiei. București: Liber Mundi.
5. Kaduson H. G. & Schaefer C. (2013)101 tehnici favorite ale terapiei prin joc. București: Trei.
6. Fontana D., (1994), The secret language of symbols. A visual key to symbols and their meanings, Chronicle, San Francisco
7. <https://www.ise.ro>

EMPATIA ȘI TOLERANȚA, LIMBAJ AL RELAȚIILOR INTERPERSONALE AUTENTICE

Profesor consilier școlar Oana Alina MOLDOVEANU

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Dolj

Proiect educațional în conformitate cu Programul M. E. de prevenire a violenței și infracțiunilor în mediul școlar „ÎMPREUNĂ PRINDEM CURAJ”, an școlar 2023 -2024

ARGUMENT:

Sensibilizată de problematica violenței, școala este nevoită să adapteze practicile educaționale și să implementeze strategii diversificate de prevenție, monitorizare și intervenție a fenomenelor atomice. Instituția școlară este nevoită, din aceste considerente, pentru a asigura în școli un climat pozitiv și pentru a ține sub control violența interpersonală să valorifice în strategiile sale educaționale principii precum:

SCOPUL:

A. Asigurarea unui climat școlar nonviolent, prin formarea unor comportamente non-conflictuale, dezvoltarea unor abilități psihosociale și emoționale care să evite generarea unor conflicte;

➤ Desfășurarea unor activități complexe cu elevii, în scopul înțelegerii cauzalității, consecințelor, măsurilor de securitate personală, îmbunătățirii abilităților socio-emoționale ale elevilor, asimilarea unor tehnici de comunicare asertivă, de inter relaționare pozitivă cu cei din jur și de autocontrol al emoțiilor;

➤ Crearea motivației elevilor pentru a participa în activități (integrate, transdisciplinare, activități de voluntariat, work-shopuri, ateliere de creație, activități de consiliere de grup, etc.) ce promovează și diseminează informații, atitudini, conduite pozitive, empatică, tolerante ;

MODALITĂȚI DE REALIZARE A OBIECTIVELOR :

- antrenarea, informarea, documentarea resurselor umane implicate ;
- elaborarea materialelor de promovare utilizate în activitățile de informare-sensibilizare a elevilor asupra consecințelor violenței;
- elaborarea unor materiale în cadrul unor work – shopuri, activități, intervenții, campanii sau activități integrate cu caracter informativ-preventiv;

–constituirea unor echipe de voluntari-elevi care să disemineze informații, broșuri, postere;

ADRESABILITATE / GRUP TINTĂ: elevii unității școlare și familiile acestora

DURATA: An școlar 2023 -2024

ECHIPA DE LUCRU LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT/ RESURSE UMANE:

Director, prof. dr. Cristian Dumitru Pătrașcu

Director, prof. Sorin Dumitrescu

Coordonator proiecte și programe educative, prof. Sanda Filimon

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și a discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității : responsabil Magdalena Maria Dumitrașcu

Profesor consilier școlar în Cabinetul școlar de asistență psihopedagogică, Moldoveanu Oana.

Profesori-diriginți și elevii claselor IX – XII liceu și IX+XI învățământ profesional

ACTIVITĂȚI DETALIEREA ACTIVITĂȚILOR

1. ACTIVITĂȚI DE INTERVENȚIE LA NIVELUL ELEVILOR:

Activitățile de informare-campanii de informare – conștientizare, work shopuri consiliere și asistență psihopedagogică se desfășoară cu implicarea profesorilor –diriginți și vizează componentele:

1. desfășurarea de activități de informare-consiliere de grup pentru elevi, dezbateri, work-shop-uri, aplicare fișe, chestionare, campanii periodice anti-violență la nivelul școlii, activități integrate, etc;

2. facilitarea accesului la resurse educaționale de documentare și abilitarea profesorilor în aceste tematici;

Perioada	Activități / măsuri specifice	Responsabili
Decembrie	1. Work -shop-uri tematice de conștientizarea consecințelor conduitelor conflictogene asupra propriei persoane și asupra celorlalți, abilităților emoționale și de autocontrol emoțional, tehnici de autocontrol a emoțiilor care să dezvolte capacitatea de autoanaliză a propriului comportament și personalității în ansamblu și dezvoltarea empatiei și a conduitei tolerante, ca grant al relațiilor interpersonale autentice.	Profesor în Cabinetul școlar de asistență psihopedagogică prof. Moldoveanu Oana Coordonator proiecte și programe educative prof. Sanda Filimon prof. diriginți

Ianuarie	2. Activități de învățare între egali și documentare tematice în scopul dezvoltării autonomiei personale, intensificarea procesului de autocunoaștere și stimularea procesului de creștere a eficienței personale, ameliorarea imaginii de sine (atitudine pozitivă față de sine, evaluarea corectă a calităților și a punctelor slabe personale, percepția și proiectarea unor experiențe de viață pozitive pentru viitor);	Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și a discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității : responsabil Magdalena Maria Dumitrașcu
Februarie- iunie	3. Dezbateri interactive cu elevii pe diverse teme care privesc : dimensiunile violenței în epoca modernă, specificitatea violenței psihologice, comunicare asertivă a emoțiilor, inteligența emoțională, mijloace de relaționare non-conflictuală, dezbateri, analiza de caz, simulări, jocuri de rol, focalizate pe medierea/ gestionarea conflictelor, respectul reciproc, non-discriminare și toleranță; Aplicarea de chestionare, fișe de lucru, teste de intercunoaștere, jocuri de simulare, jocuri de rol.	Coordonator proiecte și programe educative prof. Sanda Filimon Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și a discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității, consilier școlar
Aprilie	5. Formarea unor echipe de voluntari. Workshop-uri tematice despre violență. Factorii de risc ai comportamentului antisocial. Stilul de viață al adolescenților. Socializarea negativă. Anturajul și presiunea grupului 6. Organizare Săptămâna toleranței în școală. Mesajul meu anti-violență. Mesaje despre toleranță. Ce este autocontrolul emoțional. Mecanisme de gestionare a stresului cotidian și a emoțiilor negative	Profesor consilier , prof. Moldoveanu Oana, Coordonator proiecte și programe educative prof. Sanda Filimon prof. diriginți

2. ACTIVITĂȚI CU PĂRINȚI

Părinții vor fi implicați în programe și activități pentru părinți ce au la bază componentele de informare și formare. Întâlniri tematice cu părinții ca parteneri ai școlii în educație pe teme care să privească cauzele și consecințele psihoemoționale ale violenței și strategii de prevenire/ameliorare a acestor fenomene, etc; Activități de educare- conștientizare -implicare –consultare a părinților :

- Abilitarea familiei cu tehnici de comunicare asertivă în familie;
- Controlul emoțiilor dificile și a evenimentelor stresante în familie;
- Stiluri parentale și efectele lor;
- Managementul conflictului în relația dintre adolescent și familie;
- Managementul timpului la adolescenți, etc.

Bibliografie

1. Cazacu, Anca - *Culegere de exerciții de dezvoltare personală : auxiliar didactic pentru ora de dirigenție* / Anca Cazacu, Ileana Boteanu. – Suceava, Editura George Tofan, 2016
2. Cosnier, Jacques – *Introducere în psihologia emoțiilor și a sentimentelor – Afectele, emoțiile, sentimentele, pasiunile*, Editura Polirom, 2007
3. Cottraux, Jean – *Terapiile cognitive. Cum să acționăm asupra propriilor gânduri*, Editura Polirom, Iași, 2003
4. Dobranici, Letiția – *Sănătate mintală*, Editura Fundației România de Măine, București, 2008
5. Enăchescu, Constantin – *Tratat de igienă mintală*, ediția a II a revăzută și adăugită, Colecția Colegium, Editura Polirom, Iași, 2004
6. Goleman, Daniel – *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2007

PERCEPȚIA ELEVILOR FAȚĂ DE VIOLENȚĂ

Profesor consilier școlar Mircea-Florian RUCU

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, județul Dolj

În perioada 01 – 16.02.2024, la nivelul Liceului Tehnologic „Constantin Brâncuși” s-a desfășurat o cercetare privind percepția elevilor față de violența din școli. Ca mijloc de cercetare a fost utilizat un chestionar cuprinzând 16 întrebări, aplicat unui eșantion aleatoriu de 75 de elevi de la clasele a IX-a – a XII-a. Rezultatele au fost următoarele:

1. Violența – o problemă majoră în școli: DA – 68 %; NU – 32%;
2. Forme de manifestare ale violenței în școala noastră (întrebare cu răspuns multiplu): verbală – 73,3%; fizică – 68%; alte forme de violență – 1,3%;
3. Fenomenele de violență în școală au loc (întrebare cu răspuns multiplu): în timpul orelor: 25,3%; în timpul pauzelor: 96%; în incinta școlii, după ore: 12%; în imediata vecinătate a școlii, după ore: 9,3%;
4. Fenomenul tinde să ia amploare în ultima vreme: DA – 56%; NU – 34%;
5. Tipuri de violență întâlnite frecvent în școală (întrebare liberă): expresii jignitoare, injurii, amenințări, adresare pe ton agresiv: 69,3%; bruscări, înhionțiri, îmbrânciri: 42,6%; alte tipuri de violență: 2,66%;
6. Cauzele care determină agresivitatea la elevi (întrebare cu răspuns multiplu): reacția la agresivitatea altora – 69,3%; abilități deficitare în comunicare și relaționare cu alții din grup – 18,6%; concurența / competiția existentă între elevi – 21,3%; preluarea unor modele negative din familie – 25,3%; alte cauze: 1,33%.
7. Violența se manifestă mai mult: la băieți – 5,33%; la fete – 26,6%; la băieți și la fete în egală măsură – 68%;
8. Nivelul la care se manifestă violența indiferent de forma ei (întrebare cu răspuns multiplu): elev – elev – 92%; elev – profesor – 12%; profesor – elev – 5,33%; elev – persoane din afara școlii – 26,6%;
9. Existența unor grupuri (găști) în școli care agresează elevi: DA – 42,6%; NU – 56%; Nu pot să răspund - 1,4%;
10. Existența unor persoane din preajma școlii care agresează elevi: DA – 28%; NU – 72%;
11. Cunoașterea unor cazuri concrete de elevi-problemă care au agresat alți elevi: D – 54%; NU – 46%;
12. Subiectul respondent a fost în trecut victimă a agresiunii: DA – 57,3%; NU – 42,7%.

13. Măsuri de aplicat elevilor cu comportament violent: măsuri disciplinare (scăderea notei la purtare, mutare disciplinară, exmatriculare etc.) – 78,7%; ședințe cu consilierul școlar / psiholog școlar – 20%; activități cu părinții – 1,33%;

14. Atitudinea adoptată de cadrele didactice față de elevii care dezvoltă comportamente agresive, respectiv violente: implicare în stoparea fenomenului – 88%; toleranță – 2,66%; neimplicare / indiferență: 9,34%.

15. Așteptări ale elevilor față de profesori, respectiv conducerea școlii privind violența din școală: sancționarea celor vinovați – 28%; implicare în activități de prevenție – 60%; înțelegere / toleranță față de elevii agresivi sau violenți – 8% ; nu au deloc așteptări – 4%.

16. Respondenți: B – 32%; F – 68%.

Bibliografie

1. Catherine DePino – *Violența în școală. Ajută-ți copilul să-i facă față*, Ed. TREI, București, 2013;
2. Eric Debarbieux, *Violența în școală, o provocare mondială?*, Ed. Institutul European, București, 2010;
3. Cristina Neamțu, *Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Ed. Polirom, Iași, 2003

AMELIORAREA AGRESIVITĂȚII ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Profesor consilier școlar **Laura UȘURELU**

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, județul Dolj

Agresivitatea în mediul școlar a devenit în ultima perioadă o problemă majoră, iar părerea unanimă a elevilor este că aceasta e un fenomen care riscă să ia amploare în câmpul educației formale. În ceea ce privește nivelul de securitate, unii elevi consideră că în instituțiile de învățământ nu se simt în siguranță, dat fiind faptul că în incinta școlii pătrund uneori și persoane străine de acea instituție. Dacă în incinta școlii elevii au sentimentul că încă sunt în siguranță, zonele din preajma școlilor prezintă un risc mai crescut de izbucnire a incidentelor violente. Această situație ar putea dezvolta sentimentul de frică, suferință psihică, frustrare, toate acestea influențând dezvoltarea armonioasă a elevilor din punct de vedere fizic și psihic.

Agresivitatea în școală este o formă de conduită de deviantă școlară, cu o diversitate de forme de manifestare, cu intensitate diferită. Pe o scară a intensității, pornind de la intensitatea cea mai mică, agresivitatea presupune: confruntarea vizuală, poreclirea, ironizarea, tachinarea, bruscare, lovirea cu diferite obiecte, pămuierea și ajungând la forme de intensitate crescută, cum ar fi înjunghierea și împușcarea.

Agresiunile care au loc în preajma școlilor sau chiar în școli, au loc în special între elevii școlii și mai rar între elevii școlii și alte persoane- elevi din alte școli sau persoane adulte. Majoritatea incidentelor au loc între elevi (agresiuni verbale, gesturi agresive moderate și rar bătăi între elevi).

Comportamentul agresiv al elevilor are cauze multiple: probleme familiale (familii dezmembrate, situație materială precară), familii în care există un climat conflictual, familii hiperpermissive, modele de comportament învățate în familie, anturajul, caracteristici specifice vârstei (dorința de a atrage atenția, de a impresiona, din teribilism, afirmarea masculinității). **Agresivitatea** este un comportament pe care îl întâlnim frecvent, fie în anturajul nostru, fie la televizor, în filme sau în alte părți. Dacă ne-am obișnuit, oarecum, cu violența adulților, ne mirăm atunci când vedem agresivitate la cei mici. Părinții unor astfel de copii pot fi aduși la disperare de comportamentul acestora.

Comportamentele agresive apar destul de frecvent în jocurile copiilor, în cazul băieților în special, atunci când concurează într-un joc sau pur și simplu se hârjonesc, încercându-și limitele. În special copiii cu temperament extrovertit, hiperactivi sau impulsivi ajung să manifeste, în anumite condiții, agresivitate față de ceilalți.

De ce lovesc, tipa, muscă, distrug lucruri sau vorbesc urât copiii? O explicație ar fi ca ei imita gesturi pe care le vad în jurul lor. Specialiștii spun ca aceste manifestări pot fi cauzate de diverse frustrări, dezamăgiri sau supărări ale micuților, pe care ei le exprima emoțional. De cele mai multe ori, agresivitatea copiilor ascunde însă o frică, mai nouă sau mai veche, întâipărită undeva într-o zonă a creierului. În fața fricii, nu numai copiii, ci toți oamenii și mamiferele au reacția de a fugi sau de a lupta. Fuga la copii poate însemna închiderea în ei înșiși. Lupta poate însemna agresivitate îmbrăcată în diverse forme.

Agresivitatea la copii este, pe bună dreptate, asociată adesea cu frustrarea, sau păgubirea/privarea copilului de ceva ce el resimte că nu primește îndeajuns. Asta nu înseamnă, desigur, că părintele este vinovat, a greșit cu ceva sau nu are cale de ieșire. Interpretarea pe care o dăm acțiunilor copiilor este cel mai frecvent în abordare adultă, omițând faptul că micuțul din fața noastră are alte filtre de interpretare, în funcție de modul în care și-a însușit explicarea anumitor situații. Deseori, el interpretează mici fascicule din exprimarea adulților din jurul lui ca fiind adevărate tragedii, din simplul motiv că îi lipsește informația sau că informația nu este înțeleasă pe deplin. El generalizează apoi aceste fascicule și devine din ce în ce mai greu să le identificăm și corectăm, pe măsură ce copilul crește.

Deși agresivitatea trebuie să fie inacceptabilă în orice situație, indiferent de temperamentul copilului, părinții ar trebui să își pună serioase semne de întrebare în special în cazul copiilor introvertiți, liniștiți, sau în cazul în care acest comportament este îndreptat și împotriva animalelor sau are un caracter premeditat, planificat. De asemenea, agresivitatea prezenta încă de la vârsta preșcolară este factor predictiv pentru o tulburare de comportament mai târziu, cu consecințe negative pe termen lung asupra copilului și familiei sale.

Nu numai agresivitatea fizică trebuie să capteze atenția părinților, ci și cea verbală precum jignirea, umilirea, intimidarea altora, hărțuirea sau amenințarea lor. Dacă băieții pot excela în formele fizice și verbale directe (îndreptate fie asupra obiectelor și/sau asupra altora), fetele sunt mult mai pricepute în formele verbale indirecte ale agresivității, bazate pe manipulare și hărțuire („bullying”).

Atunci când comportamentul agresiv al copilului afectează viața și performanța acestuia, atât acasă, cât mai ales la școală și mai sunt prezente și alte comportamente antisociale, vorbim despre tabloul clinic al tulburării de conduită, una dintre cele mai dificile și greu de tratat tulburări de comportament ale copiilor.

Copiii învață foarte repede că prin folosirea unui comportament agresiv pot obține mult mai repede ceea ce vor. În funcție de vârsta copilului, temperamentul acestuia și contextul sau specific de viață și dezvoltare, agresivitatea poate avea mai multe cauze:

- ∞ Nevoia de a atrage atenția
- ∞ Gelozia fraternă
- ∞ Emoții și frustrări “nerezolvate”, nevoi afective nesatisfăcute
- ∞ Dorința de a evita o situație, sarcina sau persoana
- ∞ Frica și anxietatea, sau chiar depresia
- ∞ Imitarea altor copii sau adulți sau a personajelor din filme și desene animate
- ∞ Traume și schimbări majore în viața familiei
- ∞ Prezența comportamentelor agresive în familie, neglijare, abuz sau tensiuni și conflicte între membrii familiei
- ∞ Întârzieri în dezvoltare, inclusiv retard cognitiv sau alte tulburări psihice sau afecțiuni neurologice

Studii recente arată ca agresivitatea poate avea și o determinare predominant genetică, caz în care se manifestă încă de la vârste foarte mici.

Având în vedere complexitatea cauzelor care duc la acest tip de comportament, este necesară în primul rând o analiză extrem de atentă a cazului care să includă evaluarea psihologică a copilului, atât emoțional, cât și cognitivă, precum și a sistemului său familial (relațiile din familie, stilul de parenting, modele de comportament etc).

Înțelegerea contextului și a reperelor sociale (atunci când copilul reacționează agresiv pentru că înțelege sau anticipează greșit comportamentul celorlalți);

Îmbunătățirea abilităților de luare a deciziilor a copilului prin identificarea alternativelor comportamentale dezirabile ce pot înlocui comportamentele agresive. Se discută cu copilul care sunt consecințele fiecărui tip de comportament asupra celorlalți și a propriei persoane.

∞ Învățarea “self-talk” (vorbirea cu sine însuși în momentele de pierdere a controlului asupra propriului comportament, momente ce precedă de obicei reacțiile agresive);

∞ Practicarea comportamentelor alternative, acceptabile social. Lista acestor comportamente se identifica împreună cu copilul și se exersează cu acesta prin joc de rol.

∞ În plus, revizuirea practicilor parentale incorecte și îmbunătățirea relației dintre părinți și copil sunt elemente absolut necesare pentru o intervenție reușită.

Agresivitatea la elevi a existat aproape întotdeauna, însă, preocupările pentru înțelegerea și diminuarea acestui fenomen social sunt destul de recente.

Dacă în societatea occidentală cercetările privind comportamentul agresiv la elevii de gimnaziu și adolescenți a devenit o serioasă temă de cercetare, care datează încă din anii 1980, în România, astfel de preocupări sunt de date mai recente, fenomenul devenind un subiect prioritar pe agenda factorilor de decizie. Până nu de mult, copiii erau vulnerabili și predispuși la

agresiune/violență verbală și fizică. Deși există legi, la nivel național (Jigău et al., 2006) și internațional care interzic un limbaj nepotrivit manifestat față de copii, hărțuirea sexuală și abuzul fizic, copiii sunt încă victime ale societății în care trăiesc. Din postura de victime, copiii/elevii ajung să fie ei cei care agresează, la nivel verbal și/sau fizic.

Strategii de prevenire și gestionare/intervenție a fenomenului de agresivitate

Literatura de specialitate abundă de numeroase soluții, la vârsta elevilor de gimnaziu, prin care să se poată preveni manifestările de agresivitate precum și măsuri de intervenție menite să o diminueze, pe cât posibil. Redăm, mai jos, la nivel schematic, o serie de măsuri de prevenire, dar și de intervenție:

Strategii de prevenire:

Respectarea regulamentului școlar în care sunt prevăzute rolul dirigintelui, profesoriilor, consilierilor, dar și obligațiile și drepturile elevilor. Acest regulament se presupune a fi adus la cunoștința, nu numai a elevilor, dar și la cea a părinților;

Întâlniri frecvente ale cadrelor didactice pentru menționarea situațiilor în care a fost semnalată agresivitatea la elevi și discutarea posibilelor soluții. Întâlnirile constituie ocazii de instruire a profesoriilor pentru a ști cum să ia, la timpul convenit, atitudine împotriva agresivității. În cadrul acestor instruirii profesoriilor sunt ajutați să-și dezvolte atitudini pozitive (priviri plăcute, gesturi amabile, cuvinte potrivite în loc de mustrare) manifestate față de elevi, atitudini care, în mod indirect, vor ajuta la diminuarea agresivității;

Utilizarea de jocuri în cadrul școlii, după terminarea orelor, unde cadrele didactice supraveghează atent activitățile elevilor. S-a constatat că multe acte de violență se produc în afara orelor de program, atunci când elevii știu că nu sunt supravegheați de către un adult;

Derularea programelor de genul celui **Anti-agresivitate în școală**, care are ca scop prevenirea dar și reducerea frecvenței manifestărilor violente în școli .

3.2 Strategii de intervenție:

∞ **Sanționarea copiilor** prin observația individuală, mustrarea „publică” (în fața clasei, a consiliului clasei/profesoral) și mustrarea scrisă. De asemenea, în studiul menționat, se consideră că școala discută nu numai cu elevul implicat, ci și cu părinții, dirigintele;

∞ **Intervențiile consilierilor școlari** prin activități de consiliere a victimelor agresate, dar și de organizare a unor ședințe de consiliere, în care elevii să învețe cum să se cunoască pe ei înșiși/pe cei din grup și cum să relaționeze;

∞ **Implicarea părinților** în activități la nivel de școală sau comunitate locală ce urmăresc dezvoltarea socio-emoțională a elevilor.

∞ **Implicarea familiilor model** în organizarea de mini-excursii în care sunt invitați copiii care au manifestat un comportament agresiv, pentru a învăța cum să relaționeze și să aibă un comportament adecvat în diverse situații;

∞ **Implicarea comunității locale** (Poliției, Autorității Locale pentru Protecția Copilului, ONG-urilor, Bisericii) prin programe de asistență la nivel individual sau de grup a copiilor care manifestă agresivitate în spațiul școlar.

Strategii pentru elevii agresivi

∞ *Ce poți face când ești agresat:*

- ∞ Nu reacționa;
- ∞ Consideră ca agresiunea este problema lui nu a ta;
- ∞ Fii categoric și calm;
- ∞ Dă-i agresorului impresia că ești de acord cu el, spune-i că are dreptate și îndepărtează-te;
- ∞ Mergi cu capul sus, arată prin poziția corpului că nu ești vulnerabil și că nu te afectează atacul lui;
- ∞ Încearcă să ai umor, încearcă să glumești pe seama ta pentru a nu răspunde agresorului așa cum dorește;
- ∞ Nu răspunde la violență cu violență, nu folosi forța fizică, violența nu rezolvă niciodată problema, nu știi niciodată ce va face agresorul;
- ∞ Cere ajutor dacă ești urmărit și depășit de situație: discută cu profesorii, părinții, psihologul școlii.

Strategii pentru adolescentul agresiv

- ∞ Pentru a reduce situațiile de agresiune:
- ∞ Învăță să vorbești despre ceea ce simți; dacă nu poți, descrie prin ce treci. Exersează mai întâi cu un prieten/prietenă sau cu părinții;
- ∞ Exprimă-ți clar nemulțumirile, neplăcerile sau supărarea, fără să te bați;
- ∞ Asculă-l atent pe celălalt, încearcă să îl înțelegi și răspunde-i fără să te superi;
- ∞ Negociază - rezolvă problemele, căutând soluții alternative și compromisuri.
- ∞ Time- out;
- ∞ Evită situațiile sau circumstanțele care sporesc agresivitatea (căldura, aglomerația, consumul de alcool).
- ∞ Sublimă-ți instinctul agresiv prin sport, artă și creație.

∞Sfatul specialiștilor în domeniul educației și psihologiei este ca programele de intervenție, privind agresivitatea la elevi să nu se focalizeze neapărat pe eliminarea comportamentului agresiv ci, mai degrabă, pe dezvoltarea comportamentelor sociale pozitive.

Bibliografie

∞Banciu, D., Rădulescu, S.M., *Introducere în sociologia devianței*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985;

∞Fartușnic, C., Jigău, M., *Violența în spațiul școlar, de la înțelegere la acțiune*, **Revista de Pedagogie**, nr. 7-9, 2009;

∞Jigău, M. (coord), Balica, M., Fartușnic, C., Horga, I., Ionescu., M., Măruțescu, A., Săuncan, D., Voinea, L. *Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directorii de școală și cadre didactice*. Buzău: Alpha MDN, 2006;

∞Ulete, F., *Problemele adolescenților și consilierea părinților*, Editura Atelier Didactic, București, 2004.

SURSE ALE HĂRȚUIRII ȘI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Profesor consilier școlar Dana Mariana VÎLCELEANU

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

În România există foarte puține date statistice care să releve prevalența hărțuirii și violenței în mediul școlar, cu toate că la nivel empiric se cunoaște că acest fenomen este în continuă creștere la noi în țară, existând o multitudine de cazuri de violență în școli mediatizate prin presa scrisă și audio-vizual. Violența în școli este de asemenea considerată ca fiind un comportament învățat fiind tangențial identificată, în special, în legătură cu violența adulților față de copii, făcându-se asocierea între familia disfuncțională și comportamentul potențial violent al copiilor proveniți din aceste tipuri de familii. Pentru a putea derula programe de prevenție și intervenție este important înțelegerea fenomenului de hărțuire și violență în școli și caracteristicile atât ale agresorilor cât și ale victimelor.

Surse ale hărțuirii și violenței în mediul școlar: - **Factorul familial** - Cercetările în ceea ce privește implicarea factorului familial în comportamentul agresiv confirmă faptul ca adolescenții agresivi provin, de regulă, din familii în care părinții înșiși sunt agresivi, și metodele disciplinare sunt ne adecvate, fiind deseori brutale. Studiile privind relațiile dintre tatăl tiran și adolescenți menționează faptul ca adeseori pot avea loc conflicte, care pot sfârși printr-o ruptură a relațiilor cu părinții și fuga de acasă a adolescentului precum și prin vagabondaj.

Factorul social - Mediul social conține numeroase surse de influență de natură să inducă, să stimuleze și să întrețină violența școlară: situația economică, slăbiciunea mecanismelor de control social, inegalitățile sociale, criza valorilor morale, mass-media, disfuncționalități la nivelul factorilor responsabili cu educația tinerilor, lipsa de cooperare a instituțiilor implicate în educație.

Factorul individual - Un factor important al comportamentelor agresive este intoleranța la frustrare. Starea de frustrare se manifestă printr-o emotivitate mărită, și în funcție de temperamentul individului, de structura sa afectiva, se poate ajunge la un comportament violent, individul ne mai ținând seama de normele și valorile fixate de societate.

Frustrarea afectivă este una din cauzele cele mai frecvente ale problemelor de comportament. În urma efectuării unui studiu longitudinal asupra evoluției copiilor cu dificultăți de comportament s-a descoperit prezența acestui factor în etiologia fenomenului într-o proporție de 82 % din cazuri. Dobândirea toleranței la frustrare depinde de nivelul de autocontrol, de temperament dar și de norma de internalitate. Factorii individuali ce țin de personalitatea victimei fac

referire la tipurile de interacțiuni cu ceilalți; persoanele care pot deveni ușor ținta hărțuirii și agresiunii sunt persoane retrase, izolate social, anxioase, cu slabe abilități de comunicare, nu au deprinderi sociale bine dezvoltate, sunt submisive. În același timp persoanele dispuse spre a fi ținta agresorilor trăiesc sentimente de inferioritate în relație cu ceilalți, stimă de sine scăzută, imagine de sine negativă, lipsa sau slabe metode de coping și incapabil să facă față Școala ca sursă de violență propriilor probleme. De asemenea sunt emotivi și se auto culpabilizează pentru ceea ce li se întâmplă.

Școala ca sursă de violență - primă sursă se referă la deficiențele de comunicare, ca o sursă fundamentală a hărțuirii și violenței în școli. Cei mai mulți elevi investigați argumentează comportamentul violent prin faptul ca unii profesori nu sunt deschiși la comunicare. Cel puțin în această privință, toți actorii investigați semnalizează comunicarea ca fiind cea mai tangibilă și acută problemă a școlii din care fac parte. Este evident ca elevii au așteptări mult mai ridicate privind relația lor cu profesorii, doresc ca aceștia sa fie mai deschiși, mai direcți, mai apropiați de problemele lor.

Altă sursă identificată este evaluarea rezultatelor elevilor și climatul de competiție – cauze ale frustrărilor elevilor. În ciuda eforturilor de reformă a sistemului de evaluare a rezultatelor școlare din ultimii ani (introducerea calificativelor, luarea în considerare a mediei de absolvire la examenele naționale și la cele de admitere în învățământul superior, încercările de introducere a unui portofoliu de educație permanentă), investigația de față arată că evaluarea continuă este o sursă de stres și frustrare pentru elevi. Astfel, peste jumătate dintre elevii investigați apreciază ca unii profesori nu le evaluează corect rezultatele. Consilierii și directorii implicații în studiu sunt de părere că subiectivitatea în evaluare poate fi cauza posibilă a violenței elevilor, dar, în opinia acestora, incidența acestei cauze nu este la fel de importantă. O alta cauză a violenței, în opinia elevilor, este impunerea cu orice preț a autorității profesorului. Mai mult de 40% dintre elevii investigați resimt impunerea autorității profesorului ca o sursă importantă a reacțiilor de tip violent.

Bibliografie

[httpBoloș D., Sălăgean D., „Ghid de educație civică și antiinfracțională”, Ed.Eurodidact, Cluj Napoca, 2003](#)

[2. Mărgineanțu, D., Petroman, C., „Consiliere și dirigenție- consultații, vol.I, coord. ISJ Timiș, Ed. Eurobit, Timișoara, 1999s://iamnotscared.pixel-online.org/data/database/publications/527_26%20violenta_cjrae_cluj.pdf](#)

ÎMPREUNĂ SUNTEM MAI PUTERNICI!

Profesor consilier școlar Andreea-Elena VÎRTOSU
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj

Secțiunea IV: Implicarea comunității în prevenirea și combaterea violenței în școală.

Tema activității: Flashmob “*Împreună suntem mai puternici!*”

Autor: Vîrtosu Andreea- Elena

Scopul: Activitatea are ca obiectiv promovarea nonviolentei prin mesaje sugestive pe care elevii le au inscripționate pe tricouri și bannere în timp ce realizează un dans sincron într-o zonă publică.

Mod de realizare

Grup țintă: comunitatea;

Participanți: elevi și cadre didactice;

Materiale: pliante, tricouri și bannere inscripționate.

Durata flasmob - dans: 10 minute;

Pregătirea activității: 5 ore ;

Locul desfășurării: Centrul vechi al orașului.

Bibliografie

-Jigău, Mihaela, Balica, Magdalena, Prevenirea și combaterea violenței în școală, ghid practic pentru directori și cadre didactice, Editura Alpha MDN, București, 2006;

- Ulrich, Louis, Godinac, Mihaela, Tudorache, Mariana, Violența în școală. Metode de intervenție, ghid de bune practici, Editura Atelier Didactic, București, 2007.

Surse online: [Nonviolența în școală. Exemple de bune practici – EDICT](#)

Flashmob „Împreună suntem mai puternici!”

Flashmob-ul “Împreună suntem mai puternici!” este o activitate ce își propune să atragă atenția comunității asupra fenomenului de violența școlară. Obiectivul general al activității fiind promovarea nonviolentei prin mesaje sugestive pe care elevii le au inscripționate pe tricouri și bannere în timpul realizării unui dans sincron. Un alt obiectiv al activității fiind de a ajuta

comunitatea să conștientizeze faptul că apariția comportamentelor violente ale elevilor sunt datorate contextului familial cât și social, comunitatea din care fac parte elevii, jucând un rol important în promovarea modelelor sociale la care aceștia aderă.

Parteneriatul familie- școală- comunitate are în acest context un rol foarte important. Se știe că părinții trebuie să fie parteneri sociali ai cadrelor didactice pentru susținerea efortului de reducere și prevenție a comportamentelor violente, la fel și comunitatea, prin promovarea unor modele ce promovează nonviolența, făcând din mediul școlar un loc primitor și sigur pentru toți.

Flashmob-ul reprezintă pentru elevii de liceu o ocazie de a se exprima liber și de a se implica în acțiunile școlii de a preveni și diminua violența din rândul tinerilor. Adolescenții au vizionat materiale audio-video pe baza cărora au analizat diverse forme ale violenței, propunând totodată soluții pentru evitarea unor situații conflictuale și scrierea unor mesaje ce promovează nonviolența, mesaje au fost tipărite pe tricourile și bannere. De asemenea, au fost implicați în realizarea coregrafiei dansului pe care l-au realizat în fața unui public din centrul vechi al orașului Craiova, acordându-li-se ocazia de a imita și de a pune în scenă diferite situații de comportament ce caracterizează nonviolența. Astfel, am antrenat elevii să-și exprime impresiile, emoțiile și sentimentele trăite în diferite experimente și situații pe care le-au trăit în mediul școlar.

Pentru încurajarea comunicării asertive, promovarea nonviolenței și a respectului, elevii au realizat afișe tematice, desene și pliante ce conținea acronimul “nonviolența”, materiale ce au fost distribuite trecătorilor după realizarea iflashmob-ului.

În cadrul Liceului Tehnologic Auto, Craiova s-au desfășurat acțiunile premergătoare pregătirii flashmob-ului și inițierea elevilor și a cadrelor didactice de a se implica într-o acțiune cu totul diferită și inedită de a atrage atenția comunității asupra fenomenului de violență școlară.

Realizarea fashmob-ului “ Împreună suntem mai puternici!”, a reprezentat una dintre activitățile organizate de către membrii Comisiei Metodice de Prevenire și Combatere a Violenței în mediul școlar, coordonată de către profesorul consilier școlar Vîrtosu Andreea- Elena, care au avut ca obiectiv principal promovarea nonviolenței și a comportamentelor prosoziale prin mesaje sugestive promovate chiar de către elevi.

Acțiunea de implica elevii în realizarea coregrafiei dansului a avut un real succes în a promova munca în echipă și de atinge obiective precum prevenirea agresivității și violenței, exersând atitudini și comportamente prosoziale, dezvoltarea abilității de a gestiona situațiile conflictuale, în deplină siguranță, prin promovarea toleranței, comunicării eficiente, printr-o metodă specifice educației nonformale.

Prin această activitate, elevii au învățat:

- Să aibă curaj să se exprime liber, dobândind autocontrol și stăpânire de sine;
- cum să accepte părerea celorlalți, fără să judece persoana, manifestând empatie, acceptare de sine și a celor din jur, a diferențelor existente între propria persoană și restul lumii;

- să găsească modalități de exprimare a furiei sau a nemulțumirii într-o manieră care să nu facă niciun rău celor din jur;

- să își dezvolte unele abilități de comunicare verbală și nonverbală;

- să adopte un comportament bazat pe respect și toleranță.

Mesaje ce au promovat nonviolența:

- Nu fi nepăsător la cazurile de violență, caută soluții adecvate!

- „Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face”;

- Nu te grăbi să intervii direct în rezolvarea conflictului, comunicarea este soluția cea mai bună într-un conflict!;

- Nu trebuie să rezolvi situația de unul singur, comunicați și faceți împreună o strategie bună!;

- Fii bun ori de câte ori este posibil. Întotdeauna este posibil!;

- Încearcă să ai relații prietenoase și armonioase cu cei din jur!;

- Nonviolența este o alegere!

Relațiile interumane elev-coleg, elev-profesor, elev-părinte trebuie dezvoltate pe o bază de armonie și respect reciproc și sunt posibile doar prin metode de conștientizare și prevenirea actelor de violență și prin promovarea nonviolenței, a colaborării și a respectului reciproc. Dacă copiii folosesc zilnic în mediul școlar comunicarea prin cuvinte magice, cooperează, se înțeleg și au un comportament adecvat, acțiuni din care reiese nonviolența, atunci se poate trăi în armonie, solidaritate, respect și toleranță.

Relația dintre cei trei actori implicați în modul în care elevii aleg sau nu aleg să manifeste comportamente violente la școală, este legată de gradul în care colaborează și se implică în mod egal în construirea unui mediu ce promovează nonviolența.

Rolul pe care îl are consilierul școlar este primordial, atât în inițierea de activități care să aibă ca scop prevenirea violențelor școlare, cât și în calitate de mediator în dialogul atât de dificil dintre părinte și copil sau dintre profesori și elevi, consilierul școlar fiind un sprijin pentru dezvoltarea unor competențe profesionale în domeniul educației pentru non-violență.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ- PRIORITATE A VIITORULUI

Profesor consilier școlar Adriana BĂDELE

C.J.R.A.E. Dolj-C.S.A.P. de la Liceul Tehnologic ȘtefanAnghel Băilești

Starea educației incluzive în România reflectă atât progresele semnificative realizate în ultimii ani, cât și provocările persistente care încă necesită soluții eficiente pentru a asigura accesul echitabil la educație pentru toți elevii. Educația incluzivă, definită ca integrarea tuturor copiilor în școli normale, indiferent de eventualele lor nevoi speciale, este o componentă crucială a reformei educaționale din România, încurajată și susținută de legislația națională și standardele internaționale.

Cadru legislativ și politici

România a adoptat diverse legi și reglementări care susțin principiile educației incluzive, începând cu Legea Educației Naționale nr. 1/2011, care subliniază dreptul la educație pentru toți copiii și obligația statului de a asigura condiții adecvate pentru educația incluzivă. De asemenea, România a ratificat Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, angajându-se să promoveze un sistem educațional accesibil și incluziv.

În ultimii ani, Ministerul Educației a lansat mai multe inițiative și proiecte finanțate din fonduri europene, menite să îmbunătățească infrastructura școlară, să formeze cadre didactice în metode de educație incluzivă și să dezvolte materiale și resurse educaționale adaptate.

Realități și provocări

Cu toate acestea, implementarea practică a educației incluzive în România se confruntă cu numeroase provocări. Una dintre cele mai mari dificultăți este lipsa resurselor și a infrastructurii adecvate. Multe școli nu sunt dotate cu facilitățile necesare pentru a sprijini nevoile elevilor cu dizabilități, cum ar fi rampele de acces, lifturile sau echipamentele speciale. De asemenea, există un deficit de specialiști, cum ar fi logopezii, psihologii școlari și asistenții sociali, care să sprijine implementarea efectivă a educației incluzive.

Formarea cadrelor didactice în domeniul educației incluzive rămâne insuficientă. Deși programele de formare continuă sunt disponibile, acestea nu sunt întotdeauna accesibile sau adaptate nevoilor specifice ale profesorilor din diferite regiuni sau medii școlare. Acest aspect afectează capacitatea educatorilor de a aplica metode de predare adecvate și de a adapta curriculumul la diversitatea elevilor din clase.

Experiențe și perspective

Pe de altă parte, există exemple de bune practici și școli care au reușit să creeze un mediu educațional veritabil incluziv. Aceste școli beneficiază adesea de parteneriate cu ONG-uri și de acces la finanțări suplimentare, care le permit să dezvolte programe inovative, să achiziționeze tehnologie educațională modernă și să organizeze activități extracurriculare care sprijină integrarea socială a tuturor elevilor.

Părinții copiilor cu nevoi speciale se confruntă adesea cu stigmatizarea și lipsa de înțelegere din partea comunităților locale, ceea ce poate îngreuna procesul de integrare școlară a acestor copii. Totuși, creșterea gradului de conștientizare și inițiativele de informare publică contribuie la schimbarea atitudinilor și la promovarea valorilor incluziunii.

Viitorul educației incluzive în România

Perspectivile educației incluzive în România sunt încurajatoare, în contextul în care există un angajament din ce în ce mai mare atât din partea autorităților, cât și a societății civile pentru a promova acest model educațional. Prioritizarea educației incluzive în agendele de politică educațională și alocarea de fonduri suficiente pentru resurse, infrastructură și formare profesională sunt esențiale pentru a asigura succesul pe termen lung al acestui demers.

Pentru a avansa în această direcție, este necesară o colaborare strânsă între școli, familii, ONG-uri și autorități, precum și un angajament continuu pentru evaluarea și îmbunătățirea practicilor de educație incluzivă. Prin consolidarea acestui sistem, România poate spera să ofere toate condițiile pentru ca fiecare copil, indiferent de nevoile sale, să aibă acces la o educație de calitate, care să-i permită să se dezvolte într-un cetățean activ și responsabil.

Educația incluzivă reprezintă un pilon fundamental pentru sistemele educative moderne și un indicator al progresului social și al echității. Acest tip de educație se axează pe adaptarea și ajustarea mediului școlar pentru a răspunde nevoilor diverse ale tuturor elevilor, indiferent de abilitățile lor fizice, mentale sau socio-economice. Prin urmare, educația incluzivă nu numai că promovează egalitatea de șanse în accesul la educație, dar și contribuie la dezvoltarea unei societăți care valorizează diversitatea și coeziunea.

Fundamentul teoretic al educației incluzive

Educația incluzivă se bazează pe principiul că fiecare copil are dreptul la educație și că educația trebuie să fie accesibilă, echitabilă și de calitate pentru toți copiii. Aceasta implică o transformare a sistemelor de învățământ, școlilor și practicilor de predare pentru a se asigura că fiecare elev poate participa activ și poate beneficia de oportunități de învățare adaptate nevoilor

sale. Conceptul de educație incluzivă a fost consolidat prin diverse convenții internaționale, cum ar fi Declarația de la Salamanca (1994) și Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (2006), ambele subliniind necesitatea eliminării barierelor care împiedică participarea efectivă a tuturor elevilor.

Implementarea educației incluzive

Implementarea educației incluzive presupune mai multe strategii cheie:

1. Formarea cadrelor didactice - Educatorii trebuie să fie instruiți în utilizarea metodelor de predare diferențiate și să fie sensibilizați și pregătiți pentru a răspunde adecvat la diversitatea din clasă.
2. Curriculum adaptabil - Programele de studiu trebuie să fie flexibile și adaptabile pentru a îndeplini nevoile individuale ale elevilor, promovând în același timp învățarea cooperativă și integrarea socială.
3. Resurse adecvate - Școlile trebuie să fie echipate cu materiale didactice și tehnologice care să faciliteze accesul la educație pentru elevii cu nevoi speciale.
4. Sprijinul părinților și al comunității - Includerea socială a elevilor cu diverse nevoi în educație presupune o colaborare strânsă între școală, familie și comunitate.

Beneficiile educației incluzive

1. Beneficii sociale - Educația incluzivă promovează acceptarea și aprecierea diversității, contribuind la reducerea stigmatizării și discriminării.
2. Beneficii academice - Elevii expuși la un mediu educațional incluziv arată adesea îmbunătățiri în performanțele academice, datorită strategiilor de predare adaptate nevoilor lor.
3. Dezvoltarea personală - Un mediu incluziv sprijină dezvoltarea personală a tuturor elevilor, îmbunătățindu-le încrederea în sine și abilitățile sociale.

Provocările educației incluzive

Deși beneficiile sunt semnificative, educația incluzivă se confruntă cu diverse provocări:

- Finanțare insuficientă - Adesea, școlile nu dispun de resursele necesare pentru a implementa programe eficiente de educație incluzivă.
- Rezistența la schimbare - Schimbările în metodologia de predare și structura școlară pot întâmpina rezistență din partea educatorilor și a administratorilor.
- Necesitatea unor politici mai eficiente - Este necesară elaborarea și implementarea de politici publice care să susțină educația incluzivă la toate nivelurile sistemului educațional.

Educația incluzivă în învățământul liceal este esențială pentru a asigura că toți adolescenții, indiferent de nevoile lor specifice, au șanse egale de a accesa și beneficia de o

educație de calitate. Acest nivel de educație reprezintă o etapă critică în dezvoltarea tinerilor, oferindu-le nu doar cunoștințe academice, ci și competențe sociale și emoționale esențiale pentru viața adultă. Prin urmare, adoptarea unui model educațional incluziv la nivel liceal nu este doar o necesitate legală sau morală, ci și o investiție într-o societate mai echitabilă și coezivă.

Context și necesitate

Adolescența este o perioadă de transformări rapide fizice, cognitive și emoționale. În acest context, școala joacă un rol pivotant în sprijinirea dezvoltării sănătoase și a bunăstării elevilor. Educația incluzivă în licee trebuie să abordeze diversele nevoi ale elevilor, inclusiv cele legate de dizabilități, diferențe culturale, probleme socio-economice sau alte bariere care ar putea împiedica accesul egal la educație.

Principii ale educației incluzive în liceu

1. Accesibilitate și flexibilitate: Curriculumul trebuie să fie accesibil tuturor elevilor și adaptat pentru a îndeplini o gamă largă de nevoi educaționale și stiluri de învățare. Aceasta include utilizarea tehnologiei asistive, materiale didactice adaptate și metode de evaluare flexibile.

2. Formarea cadrelor didactice: Profesorii liceelor trebuie să fie bine pregătiți în metode de predare incluzivă. Acest lucru presupune dezvoltarea abilităților de a recunoaște și răspunde la diversele nevoi ale elevilor, precum și capacitatea de a implementa strategii pedagogice care promovează participarea și succesul tuturor elevilor.

3. Suport și resurse: Liceele trebuie să dispună de resurse adecvate pentru a susține educația incluzivă, incluzând acces la specialiști, cum ar fi psihologi școlari, terapeuți ocupaționali și consilieri educaționali. De asemenea, colaborarea cu părinții și comunitatea este vitală pentru a asigura un suport consistent și eficient.

4. Climat școlar incluziv: Promovarea unei culturi școlare care valorizează diversitatea și respinge discriminarea este esențială. Elevii trebuie să se simtă siguri, respectați și acceptați, indiferent de diferențele lor.

Implementarea practică a educației incluzive în liceu

Implementarea unui model de educație incluzivă la nivel liceal poate include următoarele strategii practice:

- Clase deschise: Utilizarea unor modele de clasă flexibile care permit diferite forme de grupare a elevilor, adaptate nevoilor lor.

- **Predare diferențiată:** Adaptarea lecțiilor pentru a se potrivi diferitelor niveluri de abilitate și stiluri de învățare, astfel încât fiecare elev să poată înțelege și participa eficient.

- **Integrarea tehnologiei:** Folosirea tehnologiei pentru a sprijini învățarea și pentru a face materialele de curs mai accesibile elevilor cu diverse nevoi.

- **Programe de mentorat și suport între elevi:** Encurajarea elevilor să se sprijine reciproc prin programe de mentorat și tutoriat, consolidând astfel competențele sociale și academice.

Beneficiile educației incluzive în liceu

Adoptarea educației incluzive la nivelul liceului are multiple beneficii:

- **Creșterea performanței academice:** Accesul la o educație adaptată nevoilor personale poate îmbunătăți performanțele academice ale elevilor.

- **Dezvoltarea empatiei și a competențelor sociale:** Elevii învață să interacționeze și să colaboreze cu persoane de diferite abilități și origini, ceea ce îi pregătește pentru diversitatea lumii reale.

- **Reducerea abandonului școlar:** Prin adaptarea la nevoile diverse ale elevilor, școlile pot reduce ratele de abandon școlar și pot spori sentimentul de apartenență și satisfacție școlară.

Provocări și soluții

Implementarea efectivă a educației incluzive la nivel de liceu implică provocări semnificative. Acestea includ necesitatea unor resurse considerabile, rezistența la schimbare din partea unor cadre didactice sau familii și necesitatea unor politici bine gândite care să sprijine practicile incluzive. Soluțiile pot include formarea continuă a cadrelor didactice, investiții în resurse și tehnologie, și o colaborare strânsă cu părinții și comunitatea locală.

În concluzie, educația incluzivă la nivelul liceului este esențială pentru a asigura că toți tinerii au acces la oportunități educaționale echitabile și de calitate. Prin promovarea unui mediu de învățare care respectă și valorizează diversitatea, liceele pot contribui semnificativ la dezvoltarea unei societăți mai incluzive și echitabile.

Viitorul educației incluzive

Pe măsură ce societatea devine tot mai diversă, necesitatea unei educații incluzive devine tot mai imperativă. Viitorul educației presupune o accentuare a acestui model, care trebuie să devină norma și nu excepția. Inițiativele globale și locale trebuie să continue să promoveze inclusivitatea și să asigure că fiecare elev are acces la educație de calitate adaptată nevoilor sale.

Bibliografie

1. Booth, T., & Ainscow, M. (2002). *Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. CSIE.
2. UNESCO (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. UNESCO.
3. United Nations (2006). *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. UN.
4. Florian, L. (Ed.). (2014). *The SAGE Handbook of Special Education*. Sage.
5. Slee, R. (2011). *The Irregular School: Exclusion, Schooling and Inclusive Education*. Routledge.
6. Artiles, A. J., & Kozleski, E. B. (2016). *Inclusive Education's Promises and Trajectories: Critical Notes about Future Research on a Venerable Idea*. *Education Policy Analysis Archives*.

STRATEGII CARE SUSȚIN INCLUZIUNEA ÎN SALA DE CLASĂ ȘI MODALITĂȚI DE SPRIJIN PENTRU ELEVII CU NEVOI SPECIALE

Profesor Constanța Sorina DUMITRESCU / Simona Marilena CRĂCIUNESCU

C.J.R.A.E. Dolj-Colegiul Național Carol I Craiova

Educația incluzivă este un concept și o abordare a sistemului educațional care se concentrează pe asigurarea accesului la educație pentru toți elevii, indiferent de abilitățile, nevoile sau caracteristicile lor individuale. Scopul principal al educației incluzive este de a crea un mediu educațional în care toți elevii sesimt bineveniți, acceptați și sprijiniți în dezvoltarea lor personală și academică.

Educația incluzivă promovează participarea și implicarea tuturor elevilor într-un sistem educațional comun. Aceasta se opune practicilor de segregare și excluziune care pot apărea în educația tradițională, unde elevii cu nevoi speciale sau diferențe individuale sunt separați și educați în instituții sau clase speciale.

Totodată, pentru a putea oferi ajutorul necesar integrării și formării acestor categorii de elevi, atunci când nu găsim soluțiile cele mai eficiente, este moral și profesional să cerem ajutorul unor instituții specializate și abilitate în acest sens și care pot concretiza prin experiențe și bune practici procesul total sau parțial de integrare a unor astfel de categorii de elevi speciali, dar egali.

Acest lucru se bazează pe faptul că principiul fundamental al educației incluzive constă într-un învățământ egal pentru toți, raportat și la serviciile profesionale ale altor instituții ce pot oferi servicii educaționale de calitate și pentru categoriile sociale de copii, greu adaptabile, din cauza unor probleme existente indiferent de dorința acestora, lucru care constituie o realitate susținută din ce în ce mai mult de majoritatea factorilor decizionali.

Educația incluzivă obligă instituțiile școlare și pe cele colaboaratoare, la susținerea și existența unui proces continuu de îmbunătățire și la existența unui plan de angajare a unei resurse umane bine pregătită, în raport cu necesitățile actuale ale elevilor și societății, pentru a putea susține participarea tuturor copiilor veniți din comunități diferite și cu necesități educaționale speciale, la o educație și un proces de învățământ de calitate și în beneficiul necesității acestora. Schimbările organizaționale și metodologice realizate într-o unitate de învățământ, ca reacție la dificultățile de învățare ale unor copii proveniți din diferite medii sociale și familiale, pot conduce la ameliorarea și chiar îmbunătățirea procesului educațional de predare-învățare-evaluare pentru toții copiii, indiferent de mediul din care provin.

Pentru ca o instituție școlară incluzivă să funcționeze în favoarea tuturor elevilor, indiferent de gradul de probleme al acestora, este absolut necesară pregătirea acesteia din toate punctele de vedere, investiția în toate departamentele acesteia constituind baza reușitei. Pregătirea resursei materiale este cea care ajută foarte mult la transformarea unui învățământ obișnuit într-un învățământ incluziv de calitate, cât se poate de diversificat și adaptat diferitelor cerințe educaționale ale beneficiarilor direcți ai educației sau ai copiilor cu necesități diverse.

Totodată, centrarea pe necesitățile actuale ale elevilor adaptate la nevoile unei societăți moderne, într-o continuă schimbare, luând în calcul și situația pandemică existentă, trebuie să facă dintr-o instituție incluzivă, o unitate prietenoasă, orientată către schimbare, adaptată la mediul online, o unitate democratică, primitoare, care să răspundă la situații educaționale diversificate, și totodată, o unitate școlară flexibilă, care are rolul suprem de a adapta, a învăța, a forma și a orienta educabilii către schimbare.

În acest sens, educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop explorarea resurselor umane, pentru a putea susține participarea frecventă la procesul educațional a tuturor copiilor proveniți dintr-o comunitate cu anumite nevoi.

Nu trebuie să uităm faptul că, educația incluzivă înseamnă și un respect față de ființa umană, și în special față de copil, iar prin acceptarea acestei forme de învățământ înseamnă, de fapt, să acceptăm diversitatea ca sursă a propriei dezvoltări, educația incluzivă dând valoare ființei umane, indiferent de probleme, deoarece societatea actuală are nevoie de toți membri acesteia, fiecare fiind important prin felul lui de a fi, valoarea umană venind chiar din străfundurile esenței sale, motiv pentru care societatea trebuie să accepte și să identifice nevoile de formare ale fiecărui membru ca fiind daturi firești.

Educația incluzivă, prin natura acesteia, asigură o educație egală și valabilă pentru toți reprezentanții acesteia, chiar dacă de cele mai multe ori, aceasta este și o adevărată provocare pentru școală și pentru noi toți.

Principiile cheie ale educației incluzive:

1. Accesibilitate: Asigurarea accesului fizic, intelectual și emoțional la educație pentru toți elevii, fără discriminare sau excludere.

2. Participare: Promovarea participării active și implicate a tuturor elevilor în procesul educațional, într-un mediu interactiv și colaborativ.

3. Diversitate și respect: Recunoașterea și valorizarea diversității individuale, inclusiv abilități, cultură, limbă, religie și origine etnică, și promovarea respectului reciproc între toți elevii.

4. Suport individualizat: Furnizarea de sprijin și resurse adaptate pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărui elev.

5. Oportunități egale de învățare: Adaptarea mediului de învățare și a metodelor de predare pentru a satisface nevoile diverse ale copiilor și pentru a le permite să-și atingă potențialul maxim.

6. Colaborare: Implicarea părinților, a personalului școlar și a altor specialiști în dezvoltarea și implementarea planurilor individuale de învățare.

Educația incluzivă își propune să ofere fiecărui elev oportunități egale de învățare și dezvoltare, să promoveze toleranța și înțelegerea între elevi și să pregătească societatea pentru diversitatea și exclusivitatea pe termen lung.

Sistemul educațional românesc oferă mai multe **modalități de sprijin pentru elevii cu nevoi speciale în cadrul școlii incluzive**. Acestea include:

1. Evaluarea și identificarea nevoilor speciale: Elevii cu nevoi speciale beneficiază de evaluări și evaluări periodice pentru a identifica nevoile lor specifice și pentru a dezvolta planuri individuale de învățare.

2. Adaptări curriculare: Programul de învățământ poate fi adaptat pentru a se potrivi nevoilor specifice ale elevilor, astfel încât aceștia să poată beneficia de o educație adecvată.

3. Suport specializat: Elevii pot beneficia de suport specializat, cum ar fi profesori de sprijin, logopezi, psihologi școlari sau terapeuți ocupaționali, care lucrează împreună cu profesorii pentru a dezvolta și implementa strategii de sprijin adecvate.

4. Integrarea în clasă: În măsura în care este posibil, elevii cu nevoi speciale sunt integrați în clasele obișnuite, alături de ceilalți elevi, și beneficiază de interacțiune și colaborare cu aceștia.

5. Școli și clase speciale: În unele cazuri, există școli și clase speciale destinate exclusiv elevilor cu nevoi speciale mai complexe, care necesită un nivel mai ridicat de suport.

Cu toate acestea, deși România a făcut progrese în promovarea educației incluzive, mai există încă provocări și aspecte de îmbunătățit. Accesul la educație incluzivă poate varia în funcție de regiune și există încă nevoi nesatisfăcute pentru unii elevi cu nevoi speciale. Este necesară o mai bună pregătire și susținerea cadrelor didactice pentru a face față nevoilor diversificate ale elevilor. De asemenea, este importantă sensibilizarea și implicarea comunității și a părinților pentru a asigura un mediu școlar incluziv și susținător pentru toți copiii.

Strategii care susțin incluziunea în sala de clasă:

1. Clasă bazată pe cooperare și colaborare: Promovarea cooperării între elevi prin activități de grup și proiecte comune. Aceasta permite interacțiunea și învățarea reciprocă între elevi cu abilități și nevoi diferite.

2. Adaptarea și diferențierea instruirii: Adaptarea metodelor de predare și materialelor didactice pentru a răspunde nevoilor individuale ale elevilor. Utilizarea diferitelor stiluri de predare, resurse și activități poate permite tuturor elevilor să participe și să învețe în mod eficient.

3. Structurarea clară a instruirii: Furnizarea unor instrucțiuni clare, pas cu pas, și organizarea clară a materiei predate. Aceasta ajută la crearea unui mediu predictibil și coerent, care este benefic pentru toți elevii, în special pentru cei cu nevoi speciale.

4. Suport suplimentar și intervenții timpurii: Identificarea nevoilor și dificultăților elevilor într-un stadiu incipient și furnizarea de suport suplimentar și intervenții adecvate. Aceasta poate include sesiuni individuale sau în grup mic cu profesorul sau un specialist în educație specială pentru a aborda nevoile specifice ale elevilor.

5. Utilizarea tehnologiei asistive: Integrarea tehnologiilor asistive în sala de clasă pentru a sprijini elevii cu nevoi speciale. Aceasta poate include utilizarea tabletelor, software-urilor speciale, dispozitive adaptate și altor instrumente tehnologice care facilitează accesul și participarea elevilor.

6. Promovarea unei culturi a respectului și acceptării: Crearea unui mediu sigur și incluziv prin promovarea valorilor de respect, acceptare și înțelegere reciprocă în clasă. Discuțiile despre diversitate, organizarea de activități de sensibilizare și educarea elevilor despre nevoile și abilitățile diferite pot contribui la crearea unui mediu incluziv.

7. Parteneriatul cu părinții și comunitatea: Implicarea părinților în procesul de învățare și colaborarea strânsă între școală, părinți și comunitate. Comunicarea deschisă, participarea părinților la activități școlare și implicarea comunității pot sprijini incluziunea și susținerea elevilor în sala de clasă.

8. Evaluarea formativă și feedback-ul constructiv: Utilizarea unei evaluări continue și formative pentru a monitoriza progresul elevilor și pentru a identifica nevoile și dificultățile individuale. Oferirea de feedback constructiv și specific poate ajuta elevii să-și dezvolte abilitățile și să-și îmbunătățească performanțele școlare.

Exemple de bune practici în domeniul educației incluzive:

1. Evaluarea și planificarea individualizată: Identificarea nevoilor individuale ale elevilor și dezvoltarea unor planuri de învățare personalizate care să răspundă acestor nevoi. Aceasta poate implica adaptarea curriculumului, utilizarea tehnologiilor asistive și oferirea de suport suplimentar.

2. Colaborarea între profesori și specialiști: Coeziunea și colaborarea strânsă între profesori, specialiști în educație specială, terapeuți și părinți este esențială în educația incluzivă. Schimbul de informații și idei, planificarea comună și coordonarea eforturilor asigură sprijinul adecvat pentru fiecare elev.

3. Medii de învățare flexibile și variate: Asigurarea unor medii de învățare flexibile și variate care să răspundă nevoilor diferite ale elevilor. Acest lucru poate include utilizarea

tehnologiilor moderne, materiale didactice adaptate, metode de predare diferite și organizarea unor activități de învățare interactivă.

4. Promovarea interacțiunii și cooperării între elevi: Încurajarea interacțiunii și cooperării între toți elevii dintr-o clasă sau școală. Acest lucru poate spori înțelegerea reciprocă, toleranța și respectul, contribuind la crearea unui mediu incluziv și armonios.

5. Susținerea emoțională și socială: Asigurarea de suport emoțional și social pentru toți elevii. Aceasta poate implica consiliere școlară, programe de dezvoltare a abilităților sociale și promovarea unei culturi a acceptării și a respectului în școală.

6. Sensibilizarea și formarea cadrelor didactice: Oferirea de formare și susținere cadrelor didactice pentru a dezvolta abilități și competențe în domeniul educației incluzive. Aceasta include înțelegerea nevoilor speciale ale elevilor, strategii de adaptare și diferențiere a instruirii și gestionarea diversității în clasă.

7. Participarea activă a părinților: Implicarea activă a părinților în procesul educațional, comunicare deschisă și colaborarea strânsă între școală și familie. Părinții pot oferi informații relevante despre nevoile și caracteristicile individuale ale elevilor și pot susține învățarea acasă.

Este important să se adapteze și să se personalizeze abordările în funcție de nevoile și contextul specific al elevilor și al instituțiilor educaționale implicate.

Beneficiile educației incluzive:

1. Oportunități egale: Educația incluzivă oferă tuturor elevilor oportunitatea de a primi o educație de calitate, indiferent de abilitățile lor sau de prezența unor nevoi speciale. Toți copiii au dreptul de a învăța împreună și de a avea acces la aceleași resurse și oportunități.

2. Dezvoltarea abilităților sociale: Prin învățarea într-un mediu incluziv, elevii cu nevoi speciale au șansa de a interacționa și de a lucra împreună cu colegii lor fără dizabilități. Aceasta contribuie la dezvoltarea abilităților sociale, a empatiei, a respectului și a înțelegerii reciproce.

3. Îmbunătățirea performanței școlare: Prin oferirea unui sprijin adecvat și adaptarea curriculumului, educația incluzivă poate ajuta elevii cu nevoi speciale să își dezvolte abilitățile școlare și să atingă niveluri mai înalte de performanță. Prin implicarea în activități comune și prin modelarea comportamentelor și abilităților colegilor lor, aceștia pot avea o motivație crescută de învățare.

4. Reducerea discriminării și stigmatizării: Educația incluzivă ajută la eliminarea stereotipurilor și prejudecăților față de persoanele cu nevoi speciale. Elevii care învață împreună au ocazia de a-și dezvolta atitudini pozitive față de diversitate și de a înțelege și accepta mai bine diferențele.

5. Dezvoltarea competențelor de viață: Educația incluzivă se concentrează nu doar pe aspectele școlare, ci și pe dezvoltarea abilităților de viață ale tuturor elevilor. Prin învățarea și lucrul

într-un mediu inclusiv, elevii dobândesc abilități de comunicare, colaborare, rezolvare a problemelor și adaptabilitate, care sunt esențiale pentru succesul lor în viață.

6. Integrarea socială și participarea comunitară: Prin educația incluzivă, elevii cu nevoi speciale au șansa de a fi incluși în comunitatea școlară și de a participa la activități sociale și culturale alături de colegii lor. Aceasta îi ajută să-și dezvolte relații de prietenie și să se simtă acceptați și valorizați în societate.

Promovarea educației incluzive este esențială pentru a asigura dreptul la educație pentru toți copiii, pentru a promova respectul și diversitatea, și pentru a dezvolta potențialul maxim al fiecărui individ într-o societate egalitară contribuind la dezvoltarea unui sistem de educație mai echitabil și mai incluziv și poate ajuta la dezvoltarea unor cetățeni responsabili și deschiși.

Bibliografie

1. Alexandru, C. (2008). Copiii cu dizabilități multiple. Educația incluzivă – deziderat al societății contemporane, mai 2008, Timișoara: Editura MacPixel.

2. Cucuș, C. (1996). Pedagogie. Iași: Editura Polirom

3. Stanciu, M., Petrescu, E. (2013). Copiii cu dizabilități. București: UNICEF, România

4. Roșan, A. (2015). Psihopedagogie specială. Iași: Editura Polirom.

EXPLORAREA ȘI PROMOVAREA INCLUZIUNII RASIALE ÎN RÂNDUL ADOLESCENȚILOR

Profesor în centre și cabinete de asistență psihopedagogică **Maria Alina ENACHE**

C.Ș.A.P. Liceul Tehnologic „Costin D. Nenitescu”, Craiova

„Heal The World

Make It A Better Place

For You And For Me

And The Entire Human Race” M.Jackson

Motivația introducerii activităților despre incluziune la adolescenți este fundamentată pe mai multe principii și obiective cheie:

Promovarea egalității și diversității: Activitățile de incluziune au fost concepute pentru a asigura că toți adolescenții, indiferent de abilități sau nevoi, au acces egal la oportunități de învățare și participare socială.

Combaterea discriminării și a prejudecăților: Prin activitățile de incluziune, s-a urmărit reducerea stigmatizării și a stereotipurilor negative asociate cu diferite grupuri de adolescenți, cum ar fi cei cu cerințe educaționale speciale.

Dezvoltarea competențelor sociale și emoționale: Activitățile de incluziune contribuie la dezvoltarea empatiei, respectului reciproc și a abilităților de comunicare între adolescenți, esențiale pentru succesul lor în societate.

Creșterea performanței academice: Educația incluzivă este centrată pe elev și orientată spre echitate, creând un mediu de învățare în care toți adolescenții se simt valorizați și sunt încurajați să-și atingă potențialul maxim.

Formarea unei societăți mai deschise și incluzive: Prin promovarea incluziunii în rândul adolescenților, se pune baza pentru o societate care să valorizeze diversitatea și să fie mai receptivă la nevoile tuturor membrilor săi.

Identificarea și intervenția timpurie: Activitățile de incluziune permit identificarea precoce a nevoilor speciale și intervenția timpurie, ceea ce poate avea un impact pozitiv semnificativ asupra dezvoltării adolescenților.

Adaptarea sistemului educațional: Incluziunea necesită ca sistemul educațional să se schimbe și să se adapteze pentru a răspunde nevoilor diverse ale adolescenților, asigurând astfel o educație de calitate pentru toți.

Seria de activități propuse consta in:

Activitatea numărul unu: **Bine ați venit în lumea diversității.** Se realizează o scurtă prezentare a conceptului de incluziune rasială și de ce este important să avem aceste discuții. În aceasta parte se vor discuta cuvinte cheie ca: părtinire, stereotip, ierarhie, marginalizat, rasă, rasism, privilegiu, stereotipuri, stigmatul și rasismul sistemic. Cu ajutorul întrebărilor de backup, elevii sunt ghidați pentru a face diferența între cuvintele cheie. Flashcardurile sunt un instrument util pentru a aborda subiectul într-un mod vizual și interactiv. Acestea includ situații de discriminare, stereotipuri sau momente în care cineva a fost un aliat.

Activitatea numărul doi este concepută din două părți: **Blue**-activitate de grup pentru a încuraja comunicarea și colaborarea și **Shrek-Capcăunul**: Ipostaze ale identității

Blue-Jocurile didactice ajută elevii să-și dezvolte empatia față de persoanele de diverse origini rasiale. Prin intermediul scenariilor și rolurilor jucate, aceștia pot înțelege mai bine perspectivele altora și pot dezvolta compasiune.

Shrek-Capcăunul-Scopul acestei activități este de a-l face pe participant să înțeleagă că identitatea unei persoane este alcătuită din mai multe caracteristici și este unică. Câteodată oamenii se concentrează asupra unui singur aspect al unei persoane și atribuie un anumit caracter acelei persoane doar pe baza aceleiași caracteristici, în timp ce persoana respectivă are mai multe "straturi". Este nedrept să fii redus doar la un anumit aspect al personalității tale.

Activitatea numărul trei constă în vizionarea filmului **Catch the fire**, Un beneficiu important al utilizării filmului documentar în activitățile de consiliere a constatat în dezvoltarea abilităților de comunicare și relaționare ale elevilor. Prin discuțiile și activitățile desfășurate în legătură cu filmele, elevii și-au îmbunătățit capacitatea de a formula și de a exprima propriile opinii, dezvoltându-și capacitățile de ascultare și înțelegere a perspectivelor diferite.

Activitatea numărul patru **STRADA IN-EGALITATII**. Principiul acestei activități este acela de a pune elevii în situația de a juca "rolul" altcuiva din societate și a experimenta prin simulare o altă realitate socială; de a experimenta situația unui statut privilegiat sau excluderea din societate; de a da posibilitatea participanților să reflecteze cu privire la inegalitate, excludere socială, stereotipuri, stigmat.

Activitatea numărul cinci **Walk in My Shoes: O călătorie prin roluri în incluziunea rasială.** Participanții sunt încurajați să exploreze diferite scenarii, să-și elaboreze opinii și să ia în considerare diverse soluții. Acest lucru poate duce la îmbunătățirea abilităților de luare a deciziilor și la dezvoltarea unei gândiri analitice, furnizând instrumente valoroase pentru creșterea personală și pentru îmbunătățirea relațiilor interpersonale.

EXPLORAREA ȘI PROMOVAREA INCLUZIUNII RASIALE ÎN RÂNDUL ADOLESCENȚILOR

PROFESOR CONSILIER SCOLAR ENACHE MARIA ALINA

LICEUL TEHNOLOGIC COSTIN D. NENITESCU

Am luptat împotriva dominației albe și am luptat împotriva dominației negre. Idealul meu cel mai scump este acela al unei societăți libere și democratice în care toți să trăiască în armonie și să aibă șanse egale.

NELSON MANDELA

SCOPUL ACTIVITĂȚILOR: Crearea unui mediu sigur și incluziv în care adolescenții să poată discuta și să înțeleagă importanța incluziunii rasiale.

- Numărul activităților: 5 activități desfășurate pe parcursul a 5 săptămâni în cadrul orelor de consiliere
- Activități destinate elevilor din clasele a IX a – a XIII a
- Durata activităților: 50 min/sedinta
- Materiale necesare:
- Flipchart sau tablă albă
- Markere colorate
- Fișe de lucru
- Videoclipuri și materiale multimedia relevante
- Bibliografie

<https://www.britishcouncil.ro/sites/default/files/ghid-respecting-diversity.pdf>

Tauntye E. Urban R. Breda S. Dowden G. Green S. Geudens T. 2008, ID Booklet Ideas for Inclusion& Diversity,

<http://www.salto-youth.net/download/1050/IDbooklet.pdf>

Gillert A. Haji-Kella M. Maria de Jesus Cascão Guedes, Raykova A. Schachinger C. Taylor M. TKit 4

Intercultural Learning, 2000. Council of Europe and European Commission Publishing, Bruxelles;

<http://www.scribd.com/doc/15946379/TKit-ÎnvățareaIntercultural-A>

- www.netflix.com/catchthefire

ACTIVITATEA NR. 1!

BINE AȚI VENIT ÎN LUMEA DIVERSITĂȚII

INTRODUCERE IN SERIA DE ACTIVITATI

Imaginează-ți... Mergi în clubul tău preferat cu cei mai buni prieteni și dansezi pe muzică albumului vostru preferat și vă distrați atât de bine, încât ați putea să faceți asta până la răsărit... Un sentiment super cool, nu-i așa? Acum imaginează-ți că faci asta în fiecare săptămână... Ce ți-ar mai plăcea, nu-i așa :) ? Dar imaginează-ți acum că vei face asta în fiecare, dar în fiecare noapte din restul vieții tale – **ÎN FIECARE NOAPTE VEI MERGE ÎN ACELAȘI CLUB CU ACEIAȘI OAMENI ȘI VEȚI DANSA PE ACELAȘI ALBUM...**

Și oricât ți-ar plăcea Rihanna, Maroon 5, Lady Gaga sau Michael Jackson, să asculți doar muzica unuia dintre ei sau a artistului tău preferat, oricare ar fi acesta, te-ar înnebuni până la urmă. Avem nevoie de diversitate. Și, de fapt, suntem tot timpul înconjurați de diversitate chiar dacă nu suntem conștienți de asta și foarte des tindem să ne înconjurăm noi înșine de diversitate, fie că acest lucru înseamnă să ne cumpărăm haine noi sau să ne schimbăm rutina zilnică, pur și simplu pentru că suntem plictisiți – ceea ce s-ar traduce de fapt că suferim de lipsa diversității

Care este primul gând care îți vine în minte când spui francez, italian, englez, spaniol sau român? Șampanie și aroganți, vorbesc mult și gesticulează, reci și protocolari flamenco și pelreclăreji, țigani și ai grijă la portofel! Te-ai întrebat până acum de ce facem așa de repede aprecieri despre oameni pe care în realitate nu i-am cunoscut nicodată? Lucrul cu diversitatea implică înțelegerea unor concepte precum stereotip, prejudecată sau discriminare. Aceste noțiuni nu mai sunt demult străine omului de rând, ele devenind parte din actualitate. Oamenii au devenit din ce în ce mai conștienți de existența și efectul lor. Devine, astfel, importantă încercarea de a înțelege în profunzime motivul pentru care atribuim însuși în funcție de grup, fără a cunoaște în amănunt individualitatea.

Rasismul reprezintă un grup de atitudini, practici și acțiuni care își au sursa în convingerea că diferențele sociale și culturale se explică prin diferențe biologice inclusiv ereditare dintre rasele umane.

Stereotipurile sunt credințele referitoare la caracteristicile psihologice sau comportamentele unor categorii de indivizi sau grupuri sociale. Mulți dintre noi operăm cu astfel de stereotipuri în viața de zi cu zi, iar acestea se pot referi la: **sex** (ex.: Femeile sunt sensibile, bărbații sunt puternici); **naționalitate** (ex.: Italianii sunt romantici, germanii sunt distanți, japonezii sunt muncitori); **rasă** (ex.: Afro-americanii sunt buni la sport, sibiții sunt rasisti); **etnie** (ex.: Romii nu sunt cinșți); **religie** (ex.: Evreii sunt buni negustori și conduc lumea); **ocupație** (ex.: Avocații mint, profesorii sunt serioși); **vârsta** (ex.: Tinerii sunt nesăbuiți, bătrânii sunt conservatori); **orientare sexuală** (ex.: Homosexuali sunt efeminati); **stare de sănătate** (ex.: Persoanele supraponderale sunt leneșe, persoanele cu probleme de sănătate mintală sunt periculoase, persoanele cu dizabilități sunt neajutorate); **statut social** (ex.: Intelectuali au un comportament moral, persoanele cu un nivel scăzut de educație trăiesc în promiscuitate); **mediu de rezidență** (orașenii sunt grăbiți și stresați, persoanele din mediul rural trăiesc sănătos) și A.M.D. Ce au în comun toate aceste afirmații este că reprezintă o generalizare, adică tendința de a ne raporta mai degrabă la grupul din care face parte individul, nu la caracteristicile sale individuale.

Prin **discriminare** se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infecție HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Se realizează o scurtă prezentare a conceptului de incluziune rasială și de ce este important să avem aceste discuții. În această parte a activității se vor discuta cuvinte cheie ca: părtinire, stereotip, ierarhie, marginalizat, rasă, rasism, privilegiu, stereotipuri, stigmatul și rasismul sistemic.

Intrebări de backup ale activității:

Ce imagini vă vin în minte când auzi cuvântul „rasism”?

Cât de mult rasism există în țara ta?

Ați fost vreodată victima rasismului?

Ce faci când vezi rasism împotriva altora?

Ați făcut vreodată ceva pentru a ajuta la eliminarea rasismului?

În ce țară crezi că rasismul este cel mai rău?

De ce oamenii sunt rasisti?

Cine este cel mai mare rasist pe care îl cunoști?

Rasismul se înrăutățește sau dispare în țara ta?

Ce fel de lume ar fi dacă nu ar exista rasismul?

Ai vreodată gânduri rasiste?

Crezi că rasismul va dispărea vreodată din această lume?

Cum explici rasismul unui copil?

Ce rase discriminează oamenii din țara dumneavoastră?

Ce pedepse ar trebui să existe pentru cei vinovați de rasism?

Care este cel mai bun mod de a elimina rasismul?

Care este cel mai rău exemplu de rasism la care ai fost martor sau ai experimentat?

Crezi că rasismul se simte diferit față de oamenii de culoare, albi, asiatici, indieni, arabi...?

Ce adjective ați folosi pentru a descrie rasismul?

(Ce este mai rău, rasismul, sexismul sau homofobia?)

ACTIVITATEA NR. 2

Blue-activitate de grup pentru a încuraja comunicarea și colaborarea

SHREK-CAPCĂUNUL : POSTAZE ALE IDENTITĂȚII

BLUE- ALBASTRU: JOC DIDACTIC

MATERIALE NECESARE:

Decupaj albastru de dimensiune A3 cu formă umană Tablă albă Leucoplast-banda adeziva

DEFASURAREA ACTIVITĂȚII:

În fața clasei, lipiți decupajul uman pe tabla albă.

Prezentați decupajul uman ca un nou student al cărui nume este „Albastru”, BLUE

Ați putea dori să încurajați studenții să împărtășească cum îl pot face pe Blue să se simtă binevenit

Discutați lucruri neplăcute sau rănitore pe care le-au auzit alții copii spunând

„Poate doriți să oferiți un exemplu adecvat, cum ar fi „Odată, un student mi-a spus că cineva a spus că nu se poate vorbi cu el”

Cereți elevilor să împărtășească lucruri neplăcute pe care le-au auzit sau pe care le-ar putea spune oamenilor. Discutați de ce aceste lucruri sunt rănitore și neplăcute.

Acum cereți elevilor să meargă la BLUE și să spună ceva neplăcut.

Scrieți comentariul lângă Albastru pe tablă.

Pe măsură ce fiecare elev vorbește cu BLUE, rupe o bucată din corpul lui de hârtie și cere elevului să se țină de ea

Odată ce BLUE a fost rupt în mod semnificativ, întrebați elevii ce ar putea spune pentru a-l face pe Blue să se simtă mai bine. Invitați elevii să vină pe rând și să spună ceva amabil lui Blue. După ce fiecare elev a vorbit, lipiți partea corpului înapoi folosind bandă adezivă.

Reflecția asupra cicatricilor care au rămas pe BLUE, deși au plasturi care să îl ajute să se vindece. Discutați cât de puternice pot fi cuvintele, cum au puterea să stă de a răni oamenii, cât și de a-i vindeca.

Cu cât de dăunătoare, cuvintele nu pot fi respuse și pot lăsa cicatrici care durează toată viața.

DEZBATERE: IPOSTAZE ALE IDENTITĂȚII - SHREK-CAPCĂUNUL

LA ACEASTĂ ACTIVITATE INVITATUL ESTE SHREK, UN PERSONAJ DE DESENE ANIMATE CUNOSCUT TUTUROR. EL VA VORBI PARTICIPANȚILOR DESPRE CONCEPTUL DE IDENTITATE ȘI ÎL VA EXPLICA CU AJUTORUL FILMULUI SHREK CĂPCĂUNUL ȘI AL UNEI METAFORE: O CEAPĂ CU MAI MULTE FOI/STRATURI.

Iată scriptul! **Măgarul:** Nu înțeleg. De ce nu folosești niște trucuri d-ale tale, de capcăun, asupra Lordului Farquaad? Calcă-l în picioare, asediază-i cetatea, macină-i oasele și fă-ți pâine din ele, chestii dastea de capcăun. **Shrek:** Ah, da, știu ce să fac. Să decapitez tot satul... și să le pun capetele pe un băț, apoi, cu un cuțit, să le tai splina și să le beau sângele. Ce zici de asta, sună bine? **Măgarul:** A...nu, nu sună bine, chiar nu.

Shrek: Pentru cultura ta generală, capcăunii sunt altfel decât cred oamenii. **Măgarul:** De exemplu? **Shrek:** Exemplu? Bine, hmmm, capcăunii sunt ca și cepele. **Măgarul:** [adulmecând] Miros urât? **Shrek:** Da... Nu!

Măgarul: Te fac să plângi? **Shrek:** Nul

Măgarul: Dacă le lași la soare se îngălbenesc și încep să incolțească? **Shrek:** Nu! Cu straturi! Ceapa are straturi! Capcăunii au straturi! Ceapa are straturi! Înțelegi? Și capcăunii și ceapa au straturi! (oftează)

Măgarul: Ah, amândoi aveți straturi. Aha. (adulmecă). Dar știi, ceapa nu place tuturor. Prăjiturile însă da! Toata lumea e innebunită după prăjituri. Și prăjiturile au straturi. **Shrek:** Nu mă interesează...ce place tuturor. Capcăunii nu sunt ca prăjiturile. **Măgarul:** Știi ce mai place tuturor? Înghețata. Ai întâlnit tu vreodată vreo persoană careia să-i zici "Hai să mâncăm niște înghețată" și ea să zică "Nu, nu-mi place înghețata!"?

Înghețata e delicioasă! **Shrek:** Nu! Creatură minusculă și iritantă ce ești! Capcăunii sunt ca cepele. Punct. Pa-pa. La revedere! **Măgarul:** Dar înghețata este cel mai delicios lucru de pe pământ!

Cu acest fragment se deschide discuția despre modelul foi de ceapă. Poți desena o "diagramă a creier", în care straturile să fie: **A. Aspecte vizibile** – înfrățiminte, felul în care mănâncă, etc.; **B. Limbaj și simbolistică** – felul în care vorbește și cum folosește cuvintele, etc.; **C. Acțiuni repetitive**, rutină, ritualuri – mersul la biserică, mersul la magazine, etc.; **D. Ego și moduri E**; **Valori, norme morale, atitudini sociale** poți lucra cu un exemplu concret – poți ruga un participant să deseneze o ceapă în care să-și reprezinte caracteristicile: cele mai importante către interior și cele mai puțin importante/ superficiale, către exterior. Scopul acestei activități este de a-l face pe participant să înțeleagă că identitatea unei persoane este alcătuită din mai multe caracteristici și este unică. Câteodată oamenii se concentrează asupra unui singur aspect al unei persoane și atribuie un anumit caracter acelei persoane doar pe baza aceleiași caracteristici. În timp ce persoana respectivă are mai multe "straturi". Este nedrept să fi redus doar la un anumit aspect al personalității tale.

Descrierea activităților

Față în față cu identitatea: fiecare participant primește o jumătate de foaie de flipchart și creioane colorate și trebuie să se deseneze pe sine (poate fi un simbol, se pot folosi cuvinte semne, orice dorește participantul); participantul va trebui să se gândească la anumite aspecte ale identității lui, aspecte personale pe care le apreciază dar și la cele pe care le displace și va încerca să le deseneze sub forma unor simboluri. Timpul trebuie să fie suficient pentru a le putea permite participanților să reflecteze asupra mai multor elemente ale identității lor (familie, naționalitate, educație, sex, religie, roluri jucate în societate, apartenențe la anumite grupuri).

Pot fi ghidați spre anumite aspecte cu următoarele întrebări (care pot fi scrise și afișate pe o foaie de flipchart)

Care sunt elementele care te caracterizează pe tine ca persoană?

Cum te-ai descrie? Care sunt valorile morale importante pentru tine?

Ce te face pe tine să fii cine ești acum?

Ce te face să te simți confortabil sau incomfortabil?

Cum te simți ACUM, în acest moment?

Cine și ce te influențează cel mai mult?

După scurgerea timpului (cel puțin 10 minute), participanții sunt rugați să se grupeze în grupuri mici (2-5 persoane) și să-și împărtășească impresiile despre desen, atât cât vor ei: cum se văd pe ei, cum sunt văzuți de ceilalți, ce îi influențează, care sunt punctele lor de referință, cum atitudinile și percepțiile se schimbă în timp și de ce, cum se produc schimbările și ce legături se creează, care este atitudinea față de lucrurile pe care le displac la ei înșși și de unde vin aceste aspecte. Asigură-te că în fiecare grup este un facilitator care să modereze discuția și să dea șansa fiecărui participant să vorbească despre desenul său. Apoi discutați în grupul mare trecând la etapa de dezbateri.

ACTIVITATEA 3

EXPLORAREA CONCEPTULUI DE INCLUZIUNE RASIALĂ

FILMUL DIN 2006 CATCH THE FIRE

Catch the fire se concentrează pe rolul activiștilor din timpul segregării rasiale din Africa de sud, punându-se în pielea personajului principal Patrick Chamusso, un tânăr apolitic acuzat pe nedrept că a comis un atac terorist împotriva guvernului.

Este un thriller politic care atinge orice suflet sofisticat fără a ține cont de gustul cinematografiei. Este o poveste uimitor descrisă a unui om din Africa de Sud spre libertate. Filmul este o reprezentare a unei povești sfâșietoare, prezentată în scene palpabile și corvingătoare. Filmul este filmat într-un mod în care poți să înțelegi și să ajungi la concluzia că africanii de culoare sunt aceiași oameni ca și noi, nu sunt pe jumătate înfometati și needucați - stereotipurile sunt rupte datorită lansării filmului în 2006. Protagonistul este Patrick Chamusso, care lucrează ca antrenor de fotbal, expert în rafinare de petrol și este în afara politicii până când ei și soția lui sunt duși la închisoare. Despre eroul merită să vorbim pentru că „Povestea rebelunii lui Chamusso este o lecție obiectuală în temeiurile războiului de gherilă” (Arendt, 2007). Vremurile arătate sunt anii 1970 - regimul opresiv al Africii de apartheid, prin umare mișcările de libertate subterane se răspândeau în întreaga lume deși Patrick încearcă să stea departe de acestea. Tot ceea ce își dorea era să fie un bun susținător și să-și asigure familia perfect, muncind cu insistență. El este descris ca un om drăguț și bun la inimă, care a fost acuzat din greșeală că a participat la acțiunile teroriste. Povestea filmului se transformă în curbe interesante. Înainte de externarea lui Patrick, familia lui trece prin săptămâni de tortură. Filmul este un thriller datorită scenelor sale: prietenii și colaboratorii lui Patrick sunt uciși în operațiunile antiteroriste al căror șef este Niv Vos. După ce Patrick se întoarce acasă de la închisoare, se trezește că simpatizează cu protagoniștii mișcării pentru libertate. Nu poate scăpa de chinurile sufletului; nu poate să stea nemișcat pe canapea și să lucreze la locul de muncă ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat înainte. Prin umare, își abandonează familia și se alătură grupului de clopoțel; iar cetățeanul odată docil s-a transformat într-un insurgent.

Care au fost principalele beneficii ale utilizării acestui film documentar în activitățile de consiliere...

Dezvoltarea empatiei și conștientizării sociale

Utilizarea filmelor documentare în activitățile de consiliere a contribuit la dezvoltarea empatiei în rândul elevilor, permițându-le să își pună în locul personajelor și să înțeleagă mai bine perspectivele acestora. De asemenea, s-a observat o creștere a conștientizării sociale prin expunerea la diverse probleme și situații prezentate în filme; ceea ce i-a determinat pe elevi să își îmbunătățească înțelegerea asupra diversității umane și a realității societății.

Dezvoltarea abilităților de comunicare și relaționare

Un alt beneficiu important al utilizării filmului documentar în activitățile de consiliere a constat în dezvoltarea abilităților de comunicare și relaționare ale elevilor. Prin discuțiile și activitățile desfășurate în legătură cu filmele, elevii și-au îmbunătățit capacitatea de a formula și de a exprima propriile opinii, dezvoltându-și capacitățile de ascultare și înțelegere a perspectivelor diferite.

ACTIVITATEA 4

STRADA ÎN EGALITĂȚII

Principiul activității este acela de a pune elevii în situația de a juca "rolul" altcuiva din societate și a experimenta prin simulare o altă realitate socială; de a experimenta situația unui statut privilegiat sau excluderea din societate; de a da posibilitatea participanților să reflecteze cu privire la inegalitate, excludere socială, stereotipuri, stigmat. Începi această activitate prin a le cere participanților să stea într-un cerc (pe scaune sau pe jos). În mijlocul cercului se afla o cutie cu bomboane. Fiecare elev primește câte 5 bomboane la începutul activității.

Spune-le elevilor că li se vor pune mai multe întrebări. Dacă trebuie să răspundă la o întrebare cu 'da' atunci ei pot lua o bomboană din cutia care este așezată în mijlocului cercului. Dacă trebuie să răspundă cu 'nu' atunci ei trebuie să înapoieze o bomboană. Pentru că ei interpretează un rol, trebuie să ia anumite decizii atunci când răspund la întrebări, în numele rolului pe care îl interpretează, folosindu-și propria experiență de viață și imaginația. Atunci când ei primesc bomboane trebuie să le adune într-o grămjoară vizibilă pentru toată lumea. La început toți participanții primesc câte 5 bomboane. Dacă un participant rămâne fără bomboane, ea/el trebuie să facă un semn (poate ridicând mâna) ca să arate că "au ieșit din joc".

Tu poți alege să "faci cunoscută" acea persoană, în funcție de cât de mult dorești să atragi atenția asupra fenomenului de "excludere" – de exemplu poți spune participantului să rămână cu mâna ridicată tot timpul activității. La sfârșit, participanții trebuie să-și numere bomboanele. Unii participanți pot avea mult mai multe bomboane decât alții. Situațiile vor fi create cu ajutorul unor întrebări. Vei citi fiecare întrebare de două ori și te vei asigura că toată lumea a înțeles-o. Dacă participanții nu sunt siguri de răspunsul lor, încurajează să se imagineze pe ei înșiși luând decizia potrivită

Iată o listă de întrebări (care poate fi modificată în funcție de ce vrei să scoți în evidență):

- Ai drept de vot?
- Crezi că ai șanse să devii membru al Parlamentului?
- Te simți confortabil să vorbești deschis despre orientarea ta sexuală?
- Te simți în siguranță când mergi singur/ă acasă, noaptea, pe întuneric?
- Ai șanse să mergi la facultate?
- Poți citi un ziar sau să completezi un formular?
- Ai dreptul la asistență medicală gratuită?
- Ai dreptul să călătorești în străinătate?
- Ai dreptul la educație gratuită până la 18 ani?
- Tu și familia ta câștigați suficient cât să duceți o viață decentă?
- Ai acces la internet?
- Limba pe care o vorbești este limba oficială a țării tale?
- Te simți parte integrantă a societății în care trăiești?
- Ai un computer acasă?
- Ți este ușor să folosești mijloacele de transport în comun?
- Vă este ușor, ție sau părinților tăi, să vă găsiți un loc de muncă?

Trebuie să ai la îndemână această listă cu întrebări, pe o foaie separată. Este evidentă paralela făcută între activitate și viața reală – viața socială a celor privilegiați, puterea de a fi 'inclus' în loc de 'exclus'. De aceea am ales să numim această activitate 'Strada IN-Egalității', pentru că arată atât inegalitatea din societate cât și privilegiul de a fi inclus în societate și 'calitatea' vieții adusă de acest privilegiu/statut.

ACTIVITATEA 5

WALK IN MY SHOES O CĂLĂTORIE PRIN ROLURI ÎN INCLUZIUNEA RASIALĂ*

Scop : Utilizarea jocurilor de rol în activitățile de consiliere poate contribui la sporirea capacității de investigare și elaborare a opiniei. Participanții sunt încurajați să exploreze diferite scenarii, să-și elaboreze opinii și să ia în considerare diverse soluții. Acest lucru poate duce la îmbunătățirea abilităților de luare a deciziilor și la dezvoltarea unei gândiri mai analitice, furnizând instrumente valoroase pentru creșterea personală și pentru îmbunătățirea relațiilor interpersonale.

Fiecărui participant i se dă un card cu descrierea unui rol pe care trebuie să-l joace (să și-l asume) pe durata activității.

Este mult mai simplu să îi pui pe elevi să experimenteze includerea și excluderea socială decât să îi pui să vorbească despre aceste concepte. Personajele acestei activități au fost concepute de către o persoană a cărei cultură și experiență socială s-au dezvoltat în viața urbană din Marea Britanie, dar desigur, se pot adapta rolurile pentru a particulariza realitățile noastre culturale.

La sfârșitul activității elevii vor forma grupuri de câte 2 și timp de 5 minute vor vorbi între ei dacă s-au simțit vreodată excluși dintr-un grup / loc / situație, dacă cunosc pe cineva în viața reală care a fost exclus, dacă exclud pe cineva în mod conștient sau inconștient.

După ce s-au terminat cele 5 minute sunt rugați să împărtășească clasei ceea ce au discutat.

Maria are 22 de ani și folosește un scaun cu roțile. În timp ce stă la coadă la casă dintr-un supermarket, persoana care stă în spatele Mariei îi împinge scaunul cu roțile fără permisiunea acesteia spre casă, deși Maria este capabilă să facă asta singură. Mai târziu, în parcare, aceeași persoană încearcă să ia scaunul cu roțile Mariei și să-l pună în portbagajul mașinii în timp ce manevrează pe scaunul șoferului.

Jake are 19 ani și se identifică ca gay, lucru pe care l-a dezvăluit anterior medicului său de familie. În timp ce participă la o programare de rutină a medicului pentru astmul său, medicul de familie îi oferă lui Jake prezervative și un medicament numit prep, care previne răspândirea HIV, chiar dacă Jake nu este activ sexual și nu a cerut sfaturi despre sănătatea sexuală.

Elena este antrenor personal, în vârstă de 20 de ani. În timp ce ea se antrenează în sală, așa cum face de mai multe ori pe săptămână, un bărbat pe care nu-l cunoaște vine în spatele ei și încearcă să o îndrume în ceea ce privește cum să facă exercițiul pentru că, în cuvintele lui, „fetele nu știu să ridice.” Ea îi spune că nu are nevoie de ajutor, dar el insistă să-i explice cum funcționează echipamentul.

Jonathan este un bărbat asiatic de 30 de ani. Este un adept al sikhismului și poartă turban. În timp ce trece prin securitatea aeroportului pentru a prinde un zbor pentru o călătorie de afaceri, Jonathan este dat deoparte pentru căutări ulterioare, în timp ce colegilor săi li se permite să treacă direct. Jonathan îl aude pe paznic spunând colegului său: „nu poți fi prea atent cu oamenii care poartă acele lucruri”.

Mara este agresată sexual în timpul unei ieșiri cu niște prieteni de la universitate. Când îi spune despre asta prietenului ei Claudiu, el îi spune că trebuie să fi „cerut” pentru că purta haine provocatoare și a băut alcool.

Fatima este o femeie musulmană și poartă hijab. Ea a început recent un nou rol de chirurg consultant. Când merge să evalueze un nou pacient la spital, pacienta vorbește despre ea cu asistenta de serviciu și cere un medic alb

INTREBARI FEEDBACK

Ai observat vreodată că stereotipurile au influențat modul în care te percep pe tine sau pe ceilalți în mediul școlar?

Cum crezi că stereotipurile pot afecta încrederea în sine și stima de sine a elevilor în mediul școlar?

Există vreun stereotip legat de grupul tău de apartenență (rasă, gen, orientare sexuală etc.) Pe care îl simți că îți afectează experiența școlară? Cum?

Ce resurse sau suport crezi că ar fi benefice pentru a contracara efectele stereotipurilor în școală?

Cum putem să promovăm o cultură școlară care să fie conștientă de stereotipuri și să încurajeze diversitatea și incluziunea?

Crezi că există stereotipuri în relațiile dintre elevi și profesori? Cum putem să lucrăm împreună pentru a le identifica și depăși?

Cum putem să educăm elevii despre impactul stereotipurilor și cum să le gestioneze în mediul școlar?

Ai sugestii pentru a crea un mediu școlar în care toți elevii se simt acceptați și apreciați, indiferent de stereotipurile cu care se confruntă?

Ce rol crezi că ar trebui să aibă consilierii școlari în abordarea stereotipurilor și promovarea unei culturi a respectului și incluziunii?

Ai avut vreodată experiențe personale în care ai reușit să contracarezi un stereotip în mediul școlar sau să îl depășești? Ce ai învățat din acea experiență?

VA MULTUMESC

CUPRINS

ROLUL FACTORILOR EDUCATIVI ÎN PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ ȘI FAMILIE	3
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR GABRIELA CĂLUȚOIU.....	3
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	<i>3</i>
FENOMENUL VIOLENȚEI ȘCOLARE	5
PROFESOR LOGOPED DANIELA CIOBANU	5
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	<i>5</i>
„FORMELE RĂSPUNDERII JURIDICE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE ACTELE DE VIOLENȚĂ, ÎN ȘCOALĂ ȘI ÎN AFARA SPAȚIULUI ȘCOLAR”	8
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR SIMONA MARILENA CRĂCIUNESCU	8
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR CONSTANȚA SORINA DUMITRESCU	8
<i>Centrul județean de resurse și asistență educațională Dolj</i>	<i>8</i>
EDUCAȚIA - SOLUȚIA CONTRA VIOLENȚEI.....	12
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR DRAGĂ VALENTINA VIOLETA	12
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	<i>12</i>
CONSECINȚELE VIOLENȚEI ASUPRA COPILOR ACTIVITĂȚI INTERACTIVE CU ELEVII	14
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR ALINA CRISTINA DUJER.....	14
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	<i>14</i>
PROIECTUL „MANAGEMENTUL CONFLICTELOR ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR”	19
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR NICOLETA-ADRIANA FLOREA	19
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	<i>19</i>
CONTROLUL EMOȚIILOR POATE PREVENI VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ!	26
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR MIRABELA ELENA GAGIU	26
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	<i>26</i>
ONG-URILE ÎN SPRIJINUL PREVENIRII VIOLENȚEI ÎN ȘCOLI.....	30
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR MARIJANA CAMELIA IANOVICI.....	30
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	<i>30</i>
IMPLICAREA COMUNITĂȚII ÎN PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI DIN ȘCOALĂ	34
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR TATIANA CAMELIA ISTUDOR	34
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	<i>34</i>

MÂNUTELE BUNE ÎMBRĂȚIȘEAZĂ, ÎNCURAJEAZĂ, SE SUSȚIN ȘI MERG MAI DEPARTE	36
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR SIMONA TALIDA MILICI.....	36
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	36
„COMUNITATEA, UN SPRIJIN REAL ÎN PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI”.....	39
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR VIORICA MIREA.....	39
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	39
EMPATIA ȘI TOLERANȚA, LIMBAJ AL RELAȚIILOR INTERPERSONALE AUTENTICE.....	44
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR OANA ALINA MOLDOVEANU	44
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Dolj</i>	44
PERCEPȚIA ELEVILOR FAȚĂ DE VIOLENȚĂ	48
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR MIRCEA-FLORIAN RUICU.....	48
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, județul Dolj</i>	48
AMELIORAREA AGRESIVITĂȚII ÎN MEDIUL ȘCOLAR.....	50
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR LAURA UȘURELU	50
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, județul Dolj</i>	50
SURSE ALE HĂRȚUIRII ȘI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR.....	56
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR DANA MARIANA VÎLCELEANU	56
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	56
„ÎMPREUNĂ SUNTEM MAI PUTERNICI!”	58
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR ANDREEA-ELENA VÎRTOSU	58
<i>Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, Dolj</i>	58
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ- PRIORITATE A VIITORULUI.....	61
PROFESOR CONSILIER ȘCOLAR ADRIANA BĂDELE.....	61
<i>C.J.R.A.E. Dolj-C.S.A.P. de la Liceul Tehnologic ȘtefanAnghel Băilești</i>	61
STRATEGII CARE SUSȚIN INCLUZIUNEA ÎN SALA DE CLASĂ ȘI MODALITĂȚI DE SPRIJIN PENTRU ELEVII CU NEVOI SPECIALE	67
PROFESOR CONSTANȚA SORINA DUMITRESCU / SIMONA MARILENA CRĂCIUNESCU	67
<i>C.J.R.A.E. Dolj-Colegiul Național Carol I Craiova</i>	67
EXPLORAREA ȘI PROMOVAREA INCLUZIUNII RASIALE ÎN RÂNDUL ADOLESCENȚILOR	73
PROFESOR ÎN CENTRE ȘI CABINETE DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ MARIA ALINA ENACHE.....	73
<i>C.Ș.A.P. Liceul Tehnologic „Costin D. Nenitescu”, Craiova</i>	73

